

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 Економіка**

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему :

**«Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в
контексті реалізації її національних інтересів»**

здобувачки: Гладун Анастасії Максимівни

Наукова керівниця: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
міжнародної торгівлі і маркетингу, Циганкова Т.М

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувачка кафедри: д-р екон.наук, професорка Циганкова Т.М.

Київ 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 54 сторінки, 14 таблиць, 4 рисунка, список використаних джерел з 40 найменування, 3 додатки.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЇЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

Об'єктом дослідження виступають процеси співробітництва країн з міжнародними економічними організаціями.

Предметом дослідження є особливості, механізми та методи співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті реалізації її національних інтересів.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи є вивчення проблем та обґрунтування напрямів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями на основі узагальнення теоретичних засад та практик реалізації національних економічних інтересів у співробітництві з МФО.

Завданнями роботи є:

- розкрити генезу, сутність та сучасну типізацію міжнародних фінансових організацій.
- ідентифікація механізмів та особливостей діяльності міжнародних фінансових організацій.
- показати можливості реалізації національних інтересів країн у співробітництві з міжнародними фінансовими організаціями.
- узагальнити досвід співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті її національних інтересів.
- кількісно та якісно охарактеризувати фінансову допомогу Україні у воєнний період.
- виявити проблеми та запропонувати напрями співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці можливих напрямів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями у контексті реалізації її національних інтересів.

Період виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи – лютий - червень 2024р.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024р.

Рік захисту роботи 2024р.

Ключові слова: *Міжнародна економіка, Міжнародні фінансові організації, міжнародне співробітництво, національні інтереси, макроекономічні показники, Міжнародний валютний фонд, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Європейський банк реконструкції.*

ВІДГУК

на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувачки факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Гладун Анастасії Максимівни

На тему **«Співробітництво України з міжнародними фінансовими
організаціями в контексті реалізації її національних інтересів»**

1. Актуальність теми обумовлена тим, що протягом існування сучасної системи міжнародних фінансових організацій практично кожна країна використовувала її можливості. А для України наразі таке співробітництво є критично важливе, адже ми посідаємо третє місце у списку боржників з сумою понад 9 млрд. дол. США.
2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: до таких можна віднести логічність та компактність роботи, не вичерпне, але досить повне викладення наявлених питань; використання іноземних джерел інформації, при чому включно поточний 2024 рік.
3. Наявність самостійних розробок автора: перш за все, це запропонований автором напрямок співпраці з МФО в контексті попередньо виявлених проблем; авторське дослідження обсягів, динаміки і напрямів фінансової допомоги Україні у воєнний період; узагальнення попереднього досвіду співробітництва України з МФО.
4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: висновок і рекомендації мають повний рівень обґрунтування, логічно витікають з аналізу, а тому мають теоретичну та практичну цінність.
5. Наявність недоліків: У теоретичному розділі автор не вдалось представити вичерпну характеристику всієї системи МФО, показати взаємозв'язки між окремими фінансовими організаціями різного типу. Крім того, більш рельєфно слід було виписати які саме національні інтереси сьогодення можна реалізувати за допомогою МФО.
6. Загальна оцінка кваліфікаційно бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: виконана робота відповідає вимогам МОН України до кваліфікаційних бакалаврських робіт та допускається до захисту перед екзаменаційною комісією.

Наукова керівни: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу

_____ Тетяна Циганкова

“ 30 ” травня 2024 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

спеціальність

051 Економіка

галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

Ярослава СТОЛЯРЧУК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Тетяна ЦИГАНКОВА

лютого 2024 р.

лютого 2024 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Гладун Анастасії Максимівні

очної (денної) форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

**на тему: «Співробітництво України з міжнародними фінансовими
організаціями в контексті реалізації її національних інтересів»**

Тему затверджено наказом ректора Університету від "07" грудня 2023 р.

№ 2230 – ст.

**Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах вторинних
джерел наукової та статистичної інформації.**

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Міжнародні фінансові організації та національні економічні інтереси країн
Розділ 2	Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями
Об'єкт дослідження:	процеси співробітництва країн з міжнародними економічними організаціями.
Предмет дослідження:	особливості, механізми та методи співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті реалізації її національних інтересів.
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	вивчення проблем та обґрунтування напрямів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями на основі узагальнення теоретичних засад та практик реалізації національних економічних інтересів у співробітництві з МФО.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1: Розкрити генезу, сутність та сучасну типізацію міжнародних фінансових організацій; ідентифікувати механізми та особливості діяльності міжнародних фінансових організацій; показати можливості реалізації національних інтересів країн у співробітництві з міжнародними фінансовими організаціями.

У розділі 2: Узагальнити досвід співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті її національних інтересів; кількісно та якісно охарактеризувати фінансову допомогу Україні у воєнний період; виявити проблеми та запропонувати напрями співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями.

Завдання підготував
науковий керівник

Циганкова Т.М.

« 13 » лютого 2024 р.

Завдання одержав
здобувач

Гладун А.М.

« 13 » лютого 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1	
МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ КРАЇН	10
1.1 Генеза, сутність та сучасна типізація міжнародних організацій	10
1.2 Механізми та особливості діяльності міжнародних фінансових організацій.....	17
1.3 Національні інтереси країн у співробітництві з міжнародними фінансовими організаціями	23
РОЗДІЛ 2	
СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	33
2.1 Досвід співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті її національних інтересів	33
2.2 Фінансова допомога Україні у воєнний період	39
2.3 Проблеми та перспективи співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями	49
ВИСНОВКИ	55
ДОДАТКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

ВСТУП

Актуальність роботи полягає у вивченні співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями для реалізації її національних інтересів. Це співробітництво відіграє важливу роль у зміцненні економічної стабільності та розвитку країни, оскільки міжнародні фінансові організації надають необхідні ресурси, технічну допомогу та сприяють проведенню реформ. Дослідження цієї теми дозволяє краще зрозуміти, як ефективно використовувати співпрацю з цими організаціями для досягнення стратегічних цілей України, а також як інтеграція в глобальні фінансові процеси впливає на національні інтереси держави.

Міжнародні фінансові установи є одним з найбільш ефективних механізмів управління міжнародним співтовариством, особливо в умовах зростання їхньої активності та розширення сфери діяльності. Інтеграція в міжнародні фінансові організації, такі як Організація Об'єднаних Націй, Світовий Банк, Міжнародний валютний фонд, Міжнародний банк реконструкції та розвитку є ключовим елементом для забезпечення фінансової стабільності та економічного зростання. Актуальність цієї теми для України особливо виражена через складну економічну ситуацію в країні та потребу в приверненні зовнішніх інвестицій та фінансової підтримки для реалізації національних стратегічних цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційна база, яка описує генезу, сутність та типізацію міжнародних організацій відображені в таких роботах, як Циганкова Т. М., Гордєєва Т.Ф. Вони відображають фундаментальну інформацію створення міжнародних організацій, що розкриває особливості їх діяльності. Магомедов А.О. зображує оцінку економічних наслідків війни та втрат економіки України.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи є вивчення проблем та обґрунтування напрямів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями на основі узагальнення теоретичних засад та практик реалізації національних економічних інтересів у співробітництві з МФО.

Об'єктом дослідження виступають процеси співробітництва країн з міжнародними економічними організаціями.

Предметом дослідження є особливості, механізми та методи співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті реалізації її національних інтересів.

Завданнями роботи є:

1. Розкрити генезу, сутність та сучасну типізацію міжнародних фінансових організацій.
2. Ідентифікація механізмів та особливостей діяльності міжнародних фінансових організацій.
3. Показати можливості реалізації національних інтересів країн у співробітництві з міжнародними фінансовими організаціями.
4. Узагальнити досвід співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті її національних інтересів.
5. Кількісно та якісно охарактеризувати фінансову допомогу Україні у воєнний період.
6. Виявити проблеми та запропонувати напрями співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці можливих напрямів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями у контексті реалізації її національних інтересів.

Методологічні основи дослідження базуються на використанні загальнонаукових методів, таких як системний підхід, типізація, аналіз діяльності міжнародних фінансових організацій.

Структура роботи включає 54 сторінки, 14 таблиць, 4 рисунка, список використаних джерел з 40 найменування, 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ КРАЇН

1.1 Генеза, сутність та сучасна типізація міжнародних організацій

Розвиток міжнародних організацій є результатом різноманітних факторів, які відображають складний сплетіння політичних, економічних, соціальних та культурних впливів на світовому рівні. Зростання світових викликів та проблем, таких як міжнародні конфлікти, бідність, кліматичні зміни та пандемії, стимулювало потребу у співпраці між країнами. Міжнародні організації були створені для координації зусиль та вирішення цих загальних проблем. Процес глобалізації також вплинув на розвиток міжнародних організацій. Зростання міжнародної торгівлі, фінансової інтеграції та міграції сприяло зростанню взаємозалежності між країнами та підкреслило потребу у спільних правилах та нормах. Зростання світової свідомості та активізація громадських обговорень також відіграли свою роль у стимулюванні розвитку міжнародних організацій. Громадськість стала більш усвідомленою та активною щодо проблем світового масштабу, що змусило уряди та міжнародні організації реагувати на ці виклики.

Генеза - це термін, що використовується для опису процесу виникнення, формування та розвитку чого-небудь, такого як ідеї, концепції, організації або історичних подій. У контексті міжнародних організацій "генеза" відноситься до того, як саме вони виникали, які фактори та події призвели до їх створення, як вони розвивалися з часом та які впливи впливали на їхню діяльність та структуру.

Поняття міжнародних організацій виникло в контексті зростання значення міжнародних відносин та необхідності у спільній координації та співпраці між різними державами. Історично, з моменту з'яву перших форм міжнародних відносин у вигляді договорів та угод між державами, стало очевидним, що потрібні організації, які б забезпечували спільні дії та вирішення спільних проблем.

Розвиток міжнародного спілкування передував появі міжнародних міжурядових організацій як постійного засобу регулювання міжнародних стосунків, і почався в середині XIX століття. Однак виникненню таких організацій передував тривалий етап розвитку міжнародної взаємодії, під час якого з'являлися потреби у створенні спеціальних міжнародних органів для регулювання все більш складних міждержавних відносин у різних сферах.

Циганкова Т. М., Гордєєва Т.Ф. виділяють п'ять основних етапів виникнення та розвитку міжнародних організацій:

1. Епоха рабовласницьких держав.
2. Період феодальної роздробленості.
3. Епоха великих географічних відкриттів, промислових революцій та формування світового ринку.
4. Період між Першою та Другою світовими війнами.
5. Сучасний етап. [1]

Епоха рабовласницьких держав вирізнялася існуванням двох основних видів міжнародних установ у Стародавній Греції — симмахій і амфіктіоній. Симмахії являли собою союзи держав зі спільними військово-політичними цілями, тоді як амфіктіонії були релігійно-політичними об'єднаннями племен та міст із спільними святилищами. Ці структури відображали складну природу міжнародних відносин того періоду та підкреслювали значущість як військово-політичних, так і релігійно-культурних аспектів взаємодії між державами та племенами.

Період феодальної роздробленості вирізнявся утворенням об'єднань держав під час загрози з боку спільних ворогів, таких як половці та монголо-татарські завойовники. Крім того, в цей час виникали торговельні союзи, серед яких видатне місце займав Ганзейський союз, який об'єднав ряд міст для захисту їхніх торгових інтересів та забезпечення безпеки на морі. Ганзейський союз (1862) — це середньовічний торговий союз, що об'єднував купецькі гільдії північноєвропейських міст. Існував з XIII до XVII століття, маючи значний вплив на економіку та політику Європи. Заснований у XIII столітті, союз швидко

розрісся, охопивши понад 200 міст у 14 країнах. Ганза володіла монополією на торгівлю в Балтійському та Північному морях, експортуючи хутро, бурштин, мед, віск, льон та інші товари. Союз мав чітку структуру: міста поділялися на 4 "венди" (Любек, Кельн, Брюгге, Новгород), які обирали представників до Ганзейського сейму – керівного органу. Ганза стимулювала розвиток торгівлі, міст та ремесел, сприяла стандартизації мір та ваг, веденню бухгалтерського обліку, розвитку кредитної системи. Ганзейський союз залишив значний слід в історії, стимулюючи розвиток економіки, міст, культури та дипломатії.

Епоха великих географічних відкриттів, промислових революцій та формування світового ринку відзначалася появою організацій, які вже мали ознаки сучасних міжнародних установ. Ці організації спрямовувалися на досягнення спільних цілей та мали постійні органи управління.

Період між Першою та Другою світовими війнами відзначився появою першої універсальної міжнародної організації — Ліги Націй. Створена в 1919 році з метою регулювання міжнародних стосунків і запобігання майбутнім конфліктам, Ліга Націй мала на меті забезпечити мир та безпеку у світі через співпрацю між державами. Незважаючи на свої наміри, Ліга Націй зіткнулася з численними викликами, такими як недостатня сила санкцій та відмова деяких країн від співпраці, що підірвало її ефективність у запобіганні міжнародним конфліктам.

Сучасний етап розвитку міжнародних організацій, початок якого припадає на 1945 рік, відзначається рядом ключових особливостей. Спостерігається значне зростання впливу цих організацій на міжнародне життя, зокрема у сфері економіки. Далі спостерігається посилення ролі недержавних організацій у вирішенні глобальних проблем шляхом системи консультацій. Особливо важливим виявилось створення та успішне функціонування протягом понад п'ятдесяти років універсальної організації глобального масштабу — Організації Об'єднаних Націй, яка є найбільшою та найвпливовішою міжнародною організацією, метою якої є збереження міжнародного миру та безпеки, сприяння співпраці між країнами у вирішенні глобальних проблем та захист прав людини.

Заснована в 1945 році внаслідок Другої світової війни, ООН відіграє центральну роль у світових справах, діяльність якої базується на статуті та основних принципах. ООН відіграє незамінну роль у збереженні світового миру, сприянні сталому розвитку та захисті прав людини, і продовжує бути важливим інструментом для співпраці між країнами світу.

Крім того, в цей період були створені інші функціональні глобальні організації, такі як Міжнародний валютний фонд, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Генеральна угода з тарифів та торгівлі, Всесвітня торговельна організація. Далі, спостерігається формування мережі міжнародних організацій наднаціонального рівня, які забезпечують функціонування регіональних інтеграційних угруповань.

Також, слід відзначити посилення позиції ООН завдяки створенню системи "спеціалізованих установ" у складі шістнадцяти міждержавних організацій. Важливим аспектом цього етапу є розширення сфери діяльності міжнародних організацій та значне збільшення їх кількості як міждержавних, так і недержавних. [1]

На сьогоднішній день існує понад 40 000 міжнародних організацій. Серед цих організацій, ООН є найбільш універсальною міжнародною організацією. Регіональні організації відіграють важливу роль у політиці, економіці та безпеці. А також, міжнародні організації стикаються з численними викликами, такими як бюрократія, неефективність, політична фрагментація.

Класифікація міжнародних організацій є важливим елементом дослідження цього питання. Проте, класифікувавши їх, складніше досягти бажаної мети вивчення питання, адже є безліч критеріїв, якими можна оперувати. Виходячи з цього, більш доцільним є підхід, спрямований на типізацію організацій, а не їх класифікацію. В цьому контексті важливо виділити основні критерії, на основі яких може бути запропонована найбільш зручна та повна типологія. Крім цього, можна розширити характеристику за допомогою ознак юридичного статусу, характеру діяльності, тривалості функціонування та процедур приєднання до організації. В табл. 1.1 наведена типізація. Критерії, які

використовуються, це : членство держав, географічне охоплення, компетенція (функціональне охоплення, спрямованість), характер повноважень (юридичний статус), характер діяльності, період функціонування.

Таблиця 1.1 - Типізація міжнародних організацій

Критерії типізації	Типи організацій
Членство держав	1) міждержавні (міжурядові) 2) недержавні 3) змішані
Географічне охоплення	1) глобальні (всесвітні) 2) регіональні 3) субрегіональні
Компетенція (функціональне охоплення, спрямованість)	1) універсальні (загальної компетенції) 2) спеціальні (вузької компетенції)
Характер повноважень (юридичний статус)	1) міжнародні 2) наднаціональні
Характер діяльності	1 регулювальні 2 контрольні 3 координаційно-інформаційні 4 консультативні
Період функціонування	1) тимчасові 2) постійні

Джерело: [1, с. 15]

Типізація допоможе систематизувати та узагальнити інформацію.

Типізація дозволяє уявити множинність міжнародних організацій в упорядкованому вигляді, виділити їх спільні та відмінні риси. Також легше зрозуміти, як різні типи організацій співпрацюють між собою, які завдання вони вирішують, які мають повноваження та зрозуміти її роль у світовій політиці, економіці.

За допомогою наведених типізацій можна описати декілька міжнародних фінансових організацій: Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). МВФ, СБ та ЄБРР є міжнародними організаціями, що мають значні повноваження та вплив на глобальну економіку.

За даними табл. 1.2 можна побачити, що вони здійснюють регулятивну, координаційно-інформаційну діяльність, забезпечуючи стабільність та розвиток у різних регіонах світу. Всі три установи функціонують на основі внесків своїх членів та надають фінансову підтримку країнам, що її потребують. Вони сприяють економічному розвитку, стабільності та зростанню шляхом надання кредитів, технічної допомоги та консультацій. МВФ та СБ є більш глобальними організаціями, ніж ЄБРР. МВФ зосереджується на забезпеченні стабільності міжнародної валютної системи, пропонуючи фінансову підтримку для стабілізації економік країн-членів, що стикаються з платіжними кризами. Місія СБ полягає у сприянні довгостроковому економічному розвитку та скороченні бідності шляхом надання кредитів та грантів для фінансування проектів у країнах, що розвиваються.

Таблиця 1.2 - Порівняння міжнародних фінансових організацій за критеріями

Критерій	МВФ	Світовий банк	ЄБРР
Членство	Міждержавна	Міждержавна	Міждержавна
Географічне охоплення	Глобальна	Глобальна	<i>Регіональна</i>
Компетенція	Спеціальна	Спеціальна	Спеціальна
Повноваження	Міжнародні	Міжнародні	Міжнародні
Характер діяльності	Регулятивна, координаційно-інформаційна	Регулятивна, координаційно-інформаційна	Регулятивна, координаційно-інформаційна
Період функціонування	Постійна	Постійна	Постійна

Джерело: складене автором на основі [2,3,4]

На відміну від Світового банку та МВФ, ЄБРР має більш вузький регіональний фокус, зосереджуючись на підтримці економічного розвитку та демократії в країнах Центральної та Східної Європи, а також деяких інших

регіонах. ЄБРР активно інвестує у приватний сектор, сприяючи реформам та розвитку ринкової економіки. Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку — це три ключові міжнародні фінансові організації, кожна з яких відрізняється за різними ключовими критеріями, такими як географічне охоплення, компетенція, членство, характер діяльності та повноваження. Це важливі установи, що мають значний вплив на міжнародну економіку та фінансову стабільність.

Географічне охоплення є одним з визначальних критеріїв розрізнення між цими організаціями. МВФ та Світовий банк мають глобальне охоплення, працюючи з країнами з усього світу, тоді як ЄБРР є регіональною організацією, яка зосереджена, головним чином, на країнах з перехідною економікою в Європі. Це свідчить про різні масштаби впливу та специфіку завдань, які стоять перед кожною організацією. МВФ та Світовий банк опікуються різноманітними проблемами, що виникають у країнах різних континентів, в той час як ЄБРР зосереджений на підтримці трансформації економік у межах конкретного регіону, де переважають певні специфічні виклики та можливості.

Крім того, ці організації мають різні компетенції. МВФ зосереджений на валютно-фінансових питаннях та надає допомогу країнам у подоланні валютних криз. Світовий банк, натомість, спеціалізується на проектному кредитуванні та розвитку, фінансуючи проекти у сфері інфраструктури, освіти та охорони здоров'я. ЄБРР підтримує економічний розвиток в країнах з перехідною економікою, сприяючи їхньому інтегруванню у світову економіку.

Однією з важливих рис є те, що всі три організації надають кредити, проте їхні повноваження та методи роботи можуть відрізнятися. МВФ, Світовий банк та ЄБРР мають міжнародні повноваження, але кожна з них має свої власні процедури та критерії для надання фінансової підтримки.

Вибір організації для співпраці залежить від конкретних потреб країни. Наприклад, країни, що зіткнулися з валютно-фінансовими кризами, можуть звертатися до МВФ для отримання допомоги, тоді як ті, які шукають фінансування для проектів розвитку, можуть звернутися до Світового банку.

ЄБРР може бути сприятливим вибором для країн з перехідною економікою, щоб отримати підтримку у здійсненні структурних реформ та стимулюванні економічного розвитку.

У кінцевому підсумку, порівнюючи ці організації, важливо враховувати їхню роль у міжнародних відносинах та їхній внесок у забезпечення фінансової стабільності та розвитку. Таблиця 1.2 може стати корисним інструментом для порівняння інших міжнародних організацій, їхніх спільних рис та відмінностей, а також для аналізу їхньої ролі у глобальному економічному ландшафті.

1.2 Механізми та особливості діяльності міжнародних фінансових організацій

Міжнародні фінансові організації (МФО) відіграють ключову роль у стабілізації та розвитку світової економіки, зосереджуючись на кількох основних цілях. Вони сприяють стабілізації і розвитку міжнародної валютно-фінансової системи. МФО регулюють світове господарство, запобігаючи кризам та сприяючи розвитку фінансових ринків. Це допомагає забезпечити стабільність світової економіки. Важливим завданням МФО є міждержавне валютне і кредитно-фінансове регулювання. Вони наглядають за міжнародною валютною системою, контролюючи дотримання фінансових норм і координуючи валютні політики між країнами. Це дозволяє уникнути фінансових криз та забезпечити ефективну взаємодію на глобальному рівні.

З табл. 1.3 можемо побачити, що також МФО розробляють і координують стратегії розвитку. Вони стимулюють макроекономічну стабільність та координують економічні політики, спрямовані на забезпечення стійкого зростання. Це допомагає країнам-членам ефективно розвиватися та впроваджувати структурні реформи. Ще одним важливим аспектом діяльності МФО є акумуляція та використання фінансових ресурсів. Вони надають технічну допомогу, акумулюють фінансові ресурси для підтримки стабільності на національному, регіональному та світовому рівнях. Це сприяє економічному

розвитку та стабільності в різних частинах світу. МФО займаються збором та аналізом інформації. Вони здійснюють моніторинг економік країн-членів, аналізуючи дані для прийняття обґрунтованих рішень. Це дозволяє розробляти ефективні політики та підтримувати економічну стабільність.

Таблиця 1.3 - Цілі та функції Міжнародних фінансових організацій

Цілі	Функції
Стабілізація і розвиток міжнародної валютно-фінансової системи	Виступають регулятором світового господарства і міжнародних валютно-фінансових відносин
Міждержавне валютне і кредитно-фінансове регулювання	Здійснюють нагляд за міжнародною валютною системою
Розробка і координація стратегій й тактики розвитку міжнародної валютної системи	Стимулюють макроекономічну стабільність і структурну перебудову реального сектору економіки
Акумуляція фінансових ресурсів та їх використання для забезпечення стабільності національного, регіонального та світового економічного розвитку	Надають технічну допомогу та консультації країнам-членам, а також діляться досвідом із країнами, що здійснюють соціально-економічні трансформації
Збір та аналіз інформації, а також дослідження з проблематики міжнародних фінансових відносин	Здійснюють моніторинг за станом економіки країн-членів і виконанням ними взятих на себе зобов'язань перед МФО

Джерело: [5]

Однією з основних особливостей діяльності міжнародних фінансових організацій є їхня глобальна спрямованість. Вони працюють з різними країнами та регіонами світу, забезпечуючи координацію та співпрацю між різними державами. Крім того, вони мають великий вплив на національні економіки через свої програми та умови надання фінансової підтримки.

Розглядаючи питання співпраці міжнародних фінансових організацій та України, слід дослідити механізми та особливості діяльності одних з найважливіших організацій, а саме: Міжнародний валютний фонд (МВФ), Всесвітній банк та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Банк міжнародних розрахунків (БМР).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) є організацією Організації Об'єднаних Націй, яка встановлює стандарти для світової економіки з метою підвищення економічної стійкості своїх держав-членів. МВФ складається з двох

міністерських комітетів - Міжнародного валютно-фінансового комітету (МВФК) та Комітету розвитку. КМФК складається з 24 членів, які обираються зі списку губернаторів держав-членів, з урахуванням того, що великі економіки мають свого представника, як і в Виконавчій раді. Лідерство МВФ включає Директора-розпорядника, Раду керівників, Виконавчу раду та міністерські комітети. Директор-розпорядник керує апаратом та очолює Виконавчу раду, тоді як Рада керівників є найвищим органом прийняття рішень у МВФ. КМФК та Комітет розвитку мають по 24 члени, їх завдання полягає у наданні консультацій Раді керівників МВФ та Світового банку з питань, що стосуються економічного розвитку країн, які перебувають у розвитку та у перехідних процесах. Комітет також надає консультації обом установам щодо торгівлі та фінансових ресурсів, необхідних для сприяння розвитку країн, які перебувають у розвитку.

Процес прийняття рішень в Міжнародному валютному фонді включає кілька ключових етапів:

- Консультації з країнами-членами: МВФ проводить щорічні обговорення економіки кожної країни-члена. Цей процес включає аналіз економічних тенденцій та політик країни, а також обговорення можливих проблем і рекомендацій щодо політики.
- Розгляд заявок на фінансову допомогу: Якщо країна-член потребує фінансової допомоги, вона подає заявку в МВФ. Заявка розглядається Виконавчою радою МВФ, який складається з 24 членів.
- Ухвалення рішень щодо виділення коштів: Після обговорення заявки Виконавчою радою МВФ приймає рішення про надання фінансової допомоги. Це може включати надання кредиту або іншої форми фінансової підтримки[6].

Важливо зазначити, що МВФ не просто надає гроші. Він також надає технічну допомогу та проводить дослідження для підтримки країн-членів. Крім того, кошти МВФ зазвичай використовуються як “подушка безпеки” для стабілізації економіки, а не для безпосереднього фінансування бюджетних витрат.

Світовий банк, який об'єднує 189 країн-членів, є кооперативом. Ці країни-члени, також відомі як акціонери, представлені Радою керуючих, яка формує стратегію банку. Цією радою зазвичай керують міністри фінансів або міністри розвитку країн-членів, які збираються щорічно на засіданнях. Світовий банк, який відіграє ключову роль у світовій фінансовій системі, організований як найбільша міжнародна фінансова установа. Група Світового банку включає чотири основні організації: Міжнародна фінансова корпорація, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій та Міжнародна асоціація розвитку. До цієї групи організаційно пов'язаний і Міжнародний центр з вирішення інвестиційних спорів [7].

Група Світового банку поступово перейшла до моделі, що надається мультидивізіональною або корпораційною формою. Починаючи як централізована організація з функціональними підрозділами, він пройшов офіційну реорганізацію в 1952 і 1972 роках. Групою Світового банку управляє рада директорів, що представляє 185 зацікавлених країн, включаючи Міжнародний валютний фонд (МВФ) як один з її засновників. Загальна місія МВФ полягає в здійсненні макроекономічного нагляду по всьому світу, сприянні міжнародній валютній співпраці та допомозі у створенні багатосторонніх платіжних систем.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) є міжнародною фінансовою установою, яка була заснована у 1991 році. В якості багатостороннього інвестиційного банку розвитку, ЄБРР використовує інвестиції як засіб для сприяння будівництва ринкової економіки. Почавши з фокусу на країнах колишнього Східного блоку, він розширив свою діяльність, щоб підтримувати розвиток у більш ніж 30 країнах від Центральної Європи до Центральної Азії. Подібно до інших багатосторонніх банків розвитку, ЄБРР має членів з усього світу, включаючи Північну Америку, Африку, Азію та Австралію, але найбільшим акціонером є Сполучені Штати, хоча він надає кредити виключно регіонально в країнах, де він працює. ЄБРР, що має штаб-квартиру в Лондоні, належить 71 країні та двом інституціям Європейського Союзу. З 2021 року до їх числа долучилася Алжир. Незважаючи на те, що акціонерами є державні

структури, банк також співпрацює з приватними підприємствами разом із комерційними партнерами.

Рада керівників складається з представників кожної країни-члена і має повноваження. Рада директорів, обрана Радою керівників, складається з 23 членів, які не можуть бути членами Ради керівників. Її завдання включає керування загальними операціями банку, затвердження бюджету, встановлення політики та прийняття інших рішень, а також підготовку роботи для Ради керівників та подання на затвердження річних звітів.

Президент ЄБРР представляє багато членів з правом голосу, включаючи представників європейських та неєвропейських країн та інших установ. Однак голоси різних членів відрізняються залежно від їх географічного положення, і більшість голосів належить європейським та іншим кредиторам. Початково було понад 40 членів, а у 2015 році їх кількість зросла до 61. Станом на березень 2022 року кількість країн-власників складає 71.

Міжнародний валютний фонд (МВФ) встановлює регуляційні механізми для валютних та кредитних відносин між країнами-членами і надає їм допомогу при нестачі коштів у платіжному балансі за допомогою короткострокових та середньострокових кредитів у іноземній валюті. В той час як МВФ зосереджується на державних органах, неурядових організаціях та приватному секторі для реалізації своїх програм, представництва Банку по всьому світу забезпечують взаємодію з урядами та громадянським суспільством. Україна отримує другий за величиною обсяг кредитів від МВФ.

З іншого боку, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) фінансує конкретні проєкти, сприяючи розвитку економіки, як у приватному, так і у державному секторах. 60% його фінансування спрямовується на приватний сектор, а 40% - на державний.

Управління Банком здійснюється на трьох рівнях - Рада директорів, Загальні збори центральних банків- членів і керівництво BIS - як визначено його статутом. BIS має чотири головні департаменти (грошово-економічний відділ, банківський відділ, BIS Innovation Hub, генеральний секретаріат), два з яких

охоплюють наші дві основні види діяльності (економічний аналіз і банківська справа), один підтримує співпрацю центрального банку щодо нових технологій, а інший забезпечує загальну внутрішню підтримку. Ці департаменти підтримуються Юридичною службою та відділами комунікацій, управління ризиками, внутрішнього аудиту та відповідності.

Разом із чотирма основними департаментами працює Інститут фінансової стабільності BIS , який підтримує впровадження глобальних нормативних стандартів і ефективних методів нагляду центральними банками та органами регулювання та нагляду за фінансовим сектором у всьому світі.

Консультативні комітети. Генеральному директору та заступнику генерального директора допомагають консультативні комітети вищого керівництва. Виконавчий комітет і Фінансовий комітет очолює Генеральний директор, а Комітет з комплаєнсу та операційних ризиків очолює заступник Генерального директора, і всі вони включають інших старших членів керівництва Банку. Виконавчий комітет консультує Генерального директора в першу чергу щодо стратегічного планування Банку та розподілу ресурсів, а також щодо рішень, пов'язаних із широкими фінансовими цілями банківської діяльності та управління операційним ризиком.

Фінансовий комітет консультує Генерального директора з питань фінансового управління та політики, пов'язаних з банківською діяльністю, включаючи розподіл економічного капіталу за категоріями ризику.[8]

Міжнародні фінансові організації (МФО) відіграють важливу роль у світовій економіці, забезпечуючи фінансову підтримку, технічну допомогу та політичні консультації країнам-членам. З табл. А.1 можна побачити, що вони поділяються на глобальні, регіональні та спеціалізовані установи, кожна з яких виконує свої унікальні функції. Міжнародний валютний фонд (МВФ) має 190 країн-членів і працює над стабілізацією міжнародної фінансової системи. Він надає кредити та технічну допомогу країнам із фінансовими труднощами та моніторить економічну політику. Світовий банк складається з Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) і Міжнародної асоціації розвитку (МАР). Маючи 189 країн-

членів, він фінансує довгострокові проекти розвитку, спрямовані на зниження бідності та економічний розвиток, використовуючи позики, гранти та аналітичні дослідження.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) з 71 країною-членом підтримує економічні реформи у Центральній та Східній Європі, а також у Центральній Азії через інвестиції та технічну допомогу. Азіатський банк розвитку (АБР), що має 68 країн-членів, сприяє економічному зростанню та співпраці в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Африканський банк розвитку (АфБР) з 81 країною-членом підтримує економічний розвиток в Африці. Міжамериканський банк розвитку (МБР) з 48 країнами-членами сприяє розвитку в Латинській Америці та Карибському басейні.

Міжнародна фінансова корпорація (МФК) з 185 країнами-членами підтримує приватний сектор у країнах, що розвиваються, через інвестиції та консультації. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГП) з 182 країнами-членами сприяє іноземним інвестиціям через страхування політичних ризиків. До інших спеціалізованих установ належать Інвестиційний банк Азіатської інфраструктури (АІБ), який підтримує розвиток інфраструктури в Азії, та Банк розвитку нових БРІКС, який фінансує проекти розвитку у країнах БРІКС та інших ринках, що розвиваються.

1.3 Національні інтереси країн у співробітництві з міжнародними фінансовими організаціями

Співробітництво країн з міжнародними фінансовими організаціями є ключовим елементом їхньої зовнішньої політики, проте це співробітництво завжди базується на відстоюванні національних інтересів. Кожна країна має свої унікальні потреби, пріоритети та стратегічні цілі, які вона прагне досягти через взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями.

З Рис. 1.1. бачимо, що національні інтереси країн виявляються через забезпечення економічної стабільності та зростання власної економіки. Країни шукають фінансову підтримку та технічну допомогу від міжнародних фінансових

організацій для здійснення реформ, розвитку інфраструктури та залучення інвестицій. Наприклад, країни можуть брати кредити або отримувати гранти для реалізації проектів у сфері освіти, охорони здоров'я, енергетики тощо.

Міжнародні фінансові організації, які розглядаються, надають фінансування, політичні консультації та технічну допомогу урядам країн, що розвиваються. ЄС співпрацює з цими установами для просування своїх стратегічних інтересів і вирішення глобальних викликів.

Рисунок 1.1 - Основні складові національних інтересів

Джерело: [11]

Можна навести приклад співпраці Польщі та Світового банку. Світовий банк дав позику Польщі 250 мільйонів євро, щоб допомогти країні покращити якість повітря та енергоефективність.[12] Це фінансування було схвалено Радою виконавчих директорів Групи Світового банку. У цьому новому проекті Світовий банк підтримав розширення Пріоритетної програми чистого повітря. Програма пропонує допомогу та заохочення власникам односімейних будинків, які покладаються на старі, забруднюючі котли, щоб замінити їх на більш чисті та ефективніші установки та утеплити свої будинки. Він реалізується Міністерством клімату та навколишнього середовища Польщі та Національним фондом охорони

навколишнього середовища та управління водними ресурсами (NFOŚiGW) у співпраці з 16 регіональними фондами. Це найбільша програма якості повітря та енергоефективності в Європі, яка, як очікується, охопить три мільйони домогосподарств і значно покращить якість повітря, створюючи при цьому відчутну користь для здоров'я, навколишнього середовища та клімату.

В співпраці Німеччина та Європейський інвестиційний банк, ЄІБ підтримує проекти в Німеччині протягом багатьох років. Наприклад, у 2020 році ЄІБ надав кредит у розмірі 63,5 млн євро німецькій компанії CureVac на розробку та масштабне виробництво вакцин, у тому числі вакцини-кандидата проти COVID-19. Це фінансування було надано в рамках Європейського фонду стратегічних інвестицій (EFSD), центрального стовпа Інвестиційного плану для Європи.

Щодо Бельгії, то ця країна є членом Світового банку та робить внески до його різноманітних фондів. Хоча сама Бельгія є країною з високим доходом і не отримує кредитів чи грантів від Світового банку, вона робить внески до Міжнародної асоціації розвитку (IDA), фонду Світового банку для найбідніших країн. Більшість внесків Бельгії до Міжнародної асоціації розвитку спрямовані на підтримку проектів, спрямованих на зменшення бідності та покращення якості життя у найбідніших країнах світу. Особлива увага приділяється ініціативам з підвищення якості освіти та доступу до базових медичних послуг. Крім того, Бельгія активно підтримує проекти з розвитку енергетики в країнах з низьким рівнем доходу, сприяючи їхньому сталому розвитку та зменшенню залежності від вугільних та інших нестабільних джерел енергії. Це свідчить про активну участь Бельгії у світових розвиткових ініціативах та її бажання допомагати найменш розвиненим країнам, не зважаючи на власний економічний статус.

Також, національні інтереси країн визначаються їхньою політикою та стратегічними пріоритетами. Країни можуть використовувати своє членство у міжнародних фінансових організаціях для впливу на прийняття рішень та формування агенди цих організацій. Наприклад, вони можуть активно просувати свої інтереси у питаннях торгівлі, фінансової регуляції або розподілу ресурсів.

Представники країни можуть брати участь у щорічних зборах акціонерів міжнародних фінансових організацій, на яких приймаються рішення про стратегічні завдання і політику, яку здійснює організація. Міжнародні фінансові організації, такі як МВФ, Світовий банк, ЄБРР та БІС, відіграють важливу роль у глобальній економічній стабільності та розвитку. Їхня робота постійно еволюціонує відповідно до економічних розвитків та викликів.

Наприклад, країни Європейського Союзу, такі як Німеччина, Франція, Велика Британія та Італія, активно співпрацюють з цими організаціями, щоб впливати на їхню агенду та формувати політику. Вони використовують своє членство в цих організаціях для впливу на прийняття рішень та формування агенди. Роль міжнародних фінансових організацій дуже важлива, адже кожна з цих організацій має свої унікальні завдання та функції, а також активно залучає країни-члени для спільного досягнення глобальних економічних цілей. Розглянемо роль країн Європейського Союзу у цих організаціях через конкретні приклади їхньої діяльності. Країни ЄС відіграють важливу роль у МВФ. Німеччина, займаючи друге місце за обсягом квоти, активно підтримує реформування МВФ, спрямоване на посилення його ролі в нагляді за макроекономічною політикою. Франція, будучи одним із засновників МВФ, виступає за збільшення квот країн, що розвиваються, та активно підтримує програми розвитку організації. Велика Британія, яка також є постійним членом Ради директорів, пропагує жорстку бюджетну політику та вільну торгівлю через МВФ. Італія виступає за збільшення допомоги країнам, що розвиваються, з боку МВФ, підтримуючи їхній економічний зріст.

Порушивши питання Світового банку, ми бачимо, що Німеччина, Франція, Велика Британія та Італія також відіграють важливу роль у цій організації. Німеччина є одним із найбільших донорів Світового банку і підтримує програми з подолання бідності та стимулювання економічного зростання. Франція підтримує проекти з розвитку інфраструктури та освіти, тоді як Велика Британія підтримує програми з приватного сектору та розвитку торгівлі. Італія також активно сприяє програмам з розвитку, зокрема у сфері сільського господарства та екології.

Співпраця ЄБРР та країни ЄС відіграє ту, роль, що сприяє розвитку інфраструктури, енергетики та приватного сектору. Кожна з країн активно підтримує реформування ЄБРР, спрямоване на підвищення ефективності та легітимності організації. А тому роль країн ЄС у МВФ, Світовому банку та ЄБРР важлива для досягнення глобальних економічних цілей та сприяння розвитку країн-членів цих організацій. Кожна з цих країн активно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями, забезпечуючи фінансову підтримку та реформування, необхідне для підвищення ефективності та результативності їхньої діяльності.

Банк Англії, Банк Франції, МВФ та ОЕСР: Ці організації проводять щорічні семінари з міжнародних капіталовитоків та фінансової політики. Ці заходи сприяють обміну досвідом та кращим практиками у сфері фінансової регуляції та монетарної політики між країнами. Такі семінари є важливою платформою для аналізу та обговорення ключових викликів, що стоять перед глобальною економікою, і сприяють розвитку спільних стратегій управління фінансовими ризиками та забезпеченням макроекономічної стабільності. Під час таких заходів експерти можуть обмінюватися інформацією про нові тенденції та інновації в фінансовому секторі, що сприяє підвищенню ефективності міжнародного співробітництва та розвитку сучасних стратегій регулювання.

Національні інтереси країн виявляються через забезпечення безпеки та захисту від ризиків. Країни можуть співпрацювати з міжнародними фінансовими організаціями для зменшення економічних та фінансових загроз, таких як фінансові кризи, економічна нестабільність чи економічна залежність від інших країн. Керівники МВФ та Світового банку регулярно зустрічаються, щоб консультуватися з основними питаннями. Вони видають спільні заяви, іноді пишуть спільні статті та можуть відвідувати регіони та країни разом. Згідно з дослідженням європейської безпеки, британці вважають, що країна потребує допомоги від союзників для боротьби з загрозами безпеці. Незважаючи на те, що Велика Британія є ядерною державою, лише 23% вважають, що вона може самотійно впоратися з військовою загрозою. Італія, в свою чергу, не має стратегії

національної безпеки в строгому розумінні цього слова, тобто єдиного урядового документа, який би визначав основні загрози безпеці та відповідні настанови на стратегічному рівні. Замість цього вона має кілька документів про інституційні обов'язки щодо зовнішнього (військового) та внутрішнього (цивільного) аспектів безпеки. [13]

Досліджуючи питання впливу співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на національні інтереси країн, необхідно висвітлити питання про те, чому співпраця з міжнародними фінансовими організаціями є важливою для економічної стабільності. Ця співпраця, що є каталізатором розвитку, має кілька ключових аспектів, які варто врахувати. По-перше, важливо відзначити роль цих організацій у підтримці макроекономічної стабільності. Вони надають консультації та сприяють розвитку економічних потужностей, що сприяє не лише макроекономічній стабільності, але і стимулює зростання.

Другим важливим аспектом є фінансова підтримка, яку ці організації надають країнам. Це не лише допомагає зменшити ризики, пов'язані з економічними кризами, але й забезпечує стабільність у глобальній фінансовій системі. Крім того, важливо відзначити технічну допомогу, яку ці організації надають країнам для впровадження необхідних економічних реформ. Це включає консультації з фіскальної політики, грошової політики та структурних змін. У разі виникнення економічної кризи ці організації працюють спільно, щоб надати невідкладну допомогу та впровадити політики для стабілізації економіки. Вони співпрацюють з країнами-членами для координації політики та реагування на економічні виклики.

Позики, які надають міжнародні фінансові організації, - це кредити, що надаються урядам, компаніям та іншим організаціям з країн, що розвиваються, для підтримки їхнього економічного розвитку. Ці позики можуть бути надані для різних цілей, таких як стабілізація економіки, реформи в галузі фінансів, інфраструктурні проекти, соціальні програми та інші. Умови позик зазвичай визначаються конкретною організацією та можуть включати в себе відсоткові ставки, терміни погашення, умови погашення та інші важливі параметри.

Внаслідок отримання позики від міжнародних фінансових організацій, виникає заборгованість країни перед цими організаціями. Державний борг - загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення. [14]

Державний борг відіграє значну роль у функціонуванні сучасних економік, і визначається як сума грошей, які уряд позичив для фінансування своїх видатків. Хоча багато хто сприймає державний борг як проблему, є важливою відмітка, що в деяких випадках він може бути корисним для країни.

Для початку, державний борг може бути використаний для збалансування бюджету в періоди економічних криз або економічного спаду. Позички дозволяють урядам продовжувати забезпечувати надійні послуги та програми, такі як охорона здоров'я та освіта, навіть у випадках, коли прибутки від податків зменшуються. Крім того, державний борг може бути використаний для стимулювання економічного зростання. Інвестування залежних від боргу коштів у важливі галузі, такі як інфраструктура, дослідження та розвиток, може створювати нові робочі місця та стимулювати економічний розвиток.

Також не можна відняти корисність у фінансуванні надзвичайних ситуацій, таких як стихійні лиха або економічні кризи. Використання позичених коштів допомагає країні відновитися після кризи та запобігти подальшим економічним збиткам. Відбувається зниження процентних ставок, що сприяє інвестиціям та економічному зростанню. У деяких випадках це може стати стимулом для підприємців та інвесторів. Ще державний борг може знизити ризик інфляції, якщо кошти використовуються для інвестицій в виробничі потужності. Це може збільшити пропозицію товарів і послуг, що в свою чергу може стримати зростання цін. Державний борг може використовуватися для підвищення геополітичного впливу країни. Країни зі сильною економікою можуть надавати фінансову допомогу іншим країнам, що зміцнює їх вплив на міжнародній арені.

За офіційними джерелами Японія посідає перше місце за державним боргом серед інших країн, що може дати велике економічне брем'я для країни, але

важливо враховувати й інші фактори, такі як економічний потенціал, здатність до розвитку та кредитний рейтинг(табл. 1.4). Японія має стабільну економіку, високий рівень інновацій та продуктивності, що дозволяє їй управляти своїм боргом. Також важливою є те, що значна частина боргу Японії належить внутрішнім кредиторам, що зменшує ризик зовнішнього впливу на її економіку.

Таблиця 1.4 - Рейтинг країн за державним боргом, (% від ВВП, 2022 рік)

Країна	Державний борг(% від ВВП), 2022	Глобальний рейтинг
Японія	237,6	1
Греція	181,8	2
Барбадос	157,3	3
Ліван	146,8	4
Італія	131,8	5

Джерело: [15]

Міжнародна фінансова корпорація (МФК), яка є однією з п'яти інституцій Групи Світового банку, є одним з найбільших позичальників для країн. МФК надає фінансову підтримку для приватного сектору в країнах, що розвиваються, і сприяє економічному зростанню через заохочення приватного підприємництва.

МФК, як правило, кредитує високорентабельні підприємства в нових індустріальних країнах. Менш розвиненим країнам важче одержати кредит через високу кредитну ставку, яка вище пересічних ставок на основних ринках позичкових капіталів. Привабливою ж стороною цих кредитів є те, що вони спрямовані на реалізацію таких проєктів, які не одержали б коштів з інших джерел. МФК фінансує не більше 25% від загальної суми витрат на проєкт. На відміну від МБРР для інвестування коштів МФК не вимагає урядових гарантій. Це відгороджує приватні компанії від державного контролю. Іншою відміною є те, що МФК не тільки надає кредити, але й здійснює інвестиції в акціонерний капітал підприємств, що створюються, з наступним перепродажем акцій приватним інвесторам.

Успішними прикладами співпраці МФК з країнами можна виділити Royal FrieslandCampina N.V., голландський багатонаціональний молочний кооператив, який базується в Амерсфорті, Нідерланди. МФК надала фінансування у розмірі

145 мільйонів доларів, щоб допомогти придбати контрольний пакет акцій (51%) Engro Foods, провідного переробника молока в Пакистані. [16]

FrieslandCampina пообіцяла поділитися своїм досвідом і найкращими практиками з невеликими фермерами, які постачають продукцію Engro Foods, а також з більшістю переробників молока в Пакистані. Заявлена мета полягає в тому, щоб допомогти цим дрібним фермерам підвищити продуктивність і зменшити відходи. МФК заявила, що очікує, що 200 000 фермерів і 270 000 дистриб'юторів отримають вигоду від придбання FrieslandCampina Engro Foods. Крім того, прогнозується, що інвестиції створять 1 000 нових робочих місць у ланцюжку поставок молочної продукції. [16]

Також прикладом успішної співпраці міжнародної фінансової організації з країнами є Мексика. У Мексиці МФК структурувала та мобілізувала зелений кредит на суму 541 мільйон доларів на 15 років для підтримки Infraestructura Energetica Nova (IEnova). У Мексиці МФК структурувала та мобілізувала 15-річну лінію зеленого кредиту на суму 541 мільйон доларів США для підтримки IEnova. Зелений кредит профінансує будівництво п'яти проектів сонячних електростанцій у Мексиці загальною встановленою потужністю 526 МВт. Ці сонячні проекти витіснять вуглецеву теплову генерацію в країні та усунуть приблизно 793 000 тCO₂екв на рік. Фінансуючи перші проекти IEnova з виробництва сонячної енергії, IFC прагне підтримати перехід IEnova до більш екологічної бізнес-моделі. Після того, як IEnova прийняла Принципи зеленого кредитування, ця інвестиція стала першою сертифікованою зеленою позикою МФК у Мексиці. [17]

Ще можна виділити В Loan Structure. У 1959 році МФК створила структуру позик категорії В, щоб дозволити приватним банкам брати участь у наданні позик позичальникам з ринків, що розвиваються. Сьогодні структура В Loan дозволяє комерційним банкам, інвестиційним фондам та іншим приватним інвесторам отримати доступ до можливостей прямого кредитування в більш ніж 60 країнах, користуючись при цьому таким же преференційним статусом, як і власні кредити МФК. Кредит категорії В в даний час є ринковим стандартом для

інститутів розвитку для мобілізації приватного сектора і відповідає за мільярди доларів щорічних інвестиційних потоків в країни, що розвиваються. [18]

Ці приклади показують, як МФК використовує свої кредити для підтримки розвитку приватного сектору в різних країнах. Кожен з цих кредитів спрямований на покращення конкретної сфери, такої як енергетика або харчова промисловість, і має позитивний вплив на місцеву економіку.

|

РОЗДІЛ 2

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

2.1 Досвід співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті її національних інтересів

Україна, відзначаючи свою незалежність у 1991 році, розпочала співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями, відкривши двері до світових можливостей та підтримки для свого економічного розвитку. Ця співпраця, яка базується на взаємній довірі та спільних цілях, відіграла критичну роль у зміцненні української економіки, впровадженні структурних реформ та інтеграції України до світового ринку. Міжнародні організації мають можливість надавати Україні прямі кредити для відновлення інфраструктури та підтримки малих та середніх підприємств. Гранти від донорів також можуть стати істотним джерелом фінансування для специфічних проєктів, таких як будівництво шкіл та лікарень. Міжнародні фінансові організації можуть надати гарантії за кредитами, що надаються приватним сектором, сприяючи доступу до капіталу для українських підприємств.

Технічна допомога також важлива: планування бюджету, управління державними фінансами та боротьба з корупцією є сферами, в яких міжнародні організації можуть надавати консультації та підтримку. Крім того, координація зусиль з відновлення має велике значення. Міжнародні фінансові організації можуть грати ключову роль у координації допомоги від різних донорів, запобігаючи дублюванню зусиль та забезпечуючи ефективне використання ресурсів. Зусилля у напрямку створення стійкої та інклюзивної економіки, підготовка до майбутніх криз і змін клімату також важливі аспекти, в яких міжнародні фінансові організації можуть надати підтримку. Один з

найважливіших партнерів для України - Міжнародний валютний фонд, який здійснює фінансову підтримку та надає поради щодо економічних реформ.

Крім МВФ, інші міжнародні фінансові організації можуть надавати фінансову підтримку для реалізації конкретних проектів у різних сферах, таких як інфраструктура, охорона здоров'я, освіта та інші. Більше того, країни-донори також можуть надавати допомогу Україні через різні канали. Наприклад, Сполучені Штати, Європейський союз та інші країни надають фінансову та технічну допомогу для підтримки реформ та розвитку в Україні.

У 1994 році Україна зазнала значного економічного спаду, супроводжуваного гіперінфляцією та загрозою дальшого кризового розвитку. У цей непростий час країна звернулася до Міжнародного валютного фонду (МВФ) з проханням про допомогу, і в результаті була укладена історична програма економічних реформ (1994-1996), яка стала першим успішним прикладом співпраці України з цією міжнародною фінансовою установою. Ця програма була спрямована на стабілізацію макроекономічної ситуації та відновлення економічного зростання в Україні. Україна зобов'язалася до проведення ряду важливих реформ, включаючи лібералізацію цін, фіскальну консолідацію, реструктуризацію банківського сектору та приватизацію державних підприємств. Одним із ключових результатів цієї програми було значне зниження рівня інфляції. Якщо у 1994 році інфляція в Україні становила 250% на місяць, то до 1996 року вона знизилася до 39,7%. Крім того, ефективність програми підтверджується динамікою ВВП: у 1995 році він зріс на 2,5%, а у 1996 році - на 5%. Ключовим досягненням також було стабілізування національної валюти - гривні.[19]

Досвід України боротьби проти Росії започаткувало величезний процес відбудови, який тепер вимагає негайних та комплексних заходів. Завдяки ретельному аналізу, здійсненим Третьою Швидкою оцінкою завданої шкоди та потреб на відновлення, стало очевидним, що Україні потрібна масштабна фінансова підтримка та координація зусиль для подолання цієї кризи. Найважливіші потреби відновлення та відбудови оцінюються в різних секторах,

як житлового, так і інфраструктурного, що підкреслює комплексність виклику, з яким стикається Україна. Вартість цього процесу оцінюється в 486 мільярдів доларів США. Урядовий Таргетний Фонд Реабілітації та Розбудови (URTF) спрямовує грантові ресурси на підтримку адміністративної спроможності та реалізацію програм відновлення. Ключовим елементом успішної реалізації URTF є його рамковий підхід, який дозволяє адаптувати та масштабувати програми для інтеграції додаткового фінансування.

З табл. Б.1 можна побачити, що проекти представляють собою реальні можливості для відновлення та стратегічні інструменти для забезпечення майбутнього успіху країни. RELINC, орієнтований на відновлення транспортних мереж, має на меті полегшити переміщення людей та товарів, відновити зв'язки з міжнародними ринками та підтримати економічне зростання. Проект розповсюджується на ремонт доріг і мостів та покращення систем управління трафіком, забезпечуючи зручність й безпеку в умовах післявоєнної реконструкції. Подібно RELINC, проект з відновлення енергетичних ресурсів та підготовки до зими вирішує нагальні потреби у надійному електропостачанні та теплі. Шляхом ремонту електростанцій, газопроводів та інфраструктури, він має на меті забезпечити енергетичну безпеку та залежність від імпорту. HEAL і NOPE спрямовані на відновлення системи охорони здоров'я та житла. Шляхом реконструкції лікарень, надання психосоціальної підтримки та грантів на ремонт житла, вони прагнуть покращити якість життя та зменшити суспільний стрес, що виник в результаті війни. Проект ARISE, зосереджений на відновленні сільськогосподарського сектору, має важливе значення для забезпечення продовольчої безпеки та економічного зростання. Шляхом надання грантів фермерам та відновлення сільськогосподарських угідь, він сприяє відновленню життєзабезпечення сільських громад, що стали жертвами війни.

Одним із ключових елементів цієї пропозиції є потенціал впровадження програм, що дозволяють підтримувати широкомасштабні інтервенції у країнах-партнерах. Цей потенціал демонструється на світовому рівні та є гарантією успішного впровадження та виконання різноманітних розвиткових проектів.

Глобальний та мультисекторальний досвід і знання, що надаються Світовим банком, охоплюють різні сфери, включаючи охорону здоров'я, освіту та структурні реформи. Це дозволяє адаптувати стратегії розвитку до конкретних потреб та викликів, з якими стикається Україна.

Найбільшими донорами іноземної фінансової підтримки є Європейський Союз, Сполучені Штати Америки та Німеччина (рис. 2.1). ЄС відіграє ключову роль, надаючи Україні значні гранти в розмірі 6,5 мільярда доларів США. США також вносять важливий внесок, забезпечуючи фінансову допомогу у розмірі 4 мільярдів доларів США, а Німеччина поділяє цей зобов'язання, надаючи Україні 2 мільярди доларів США. Ці числа свідчать про широку міжнародну підтримку та зацікавленість у підтримці України на її шляху до розвитку та процвітання.

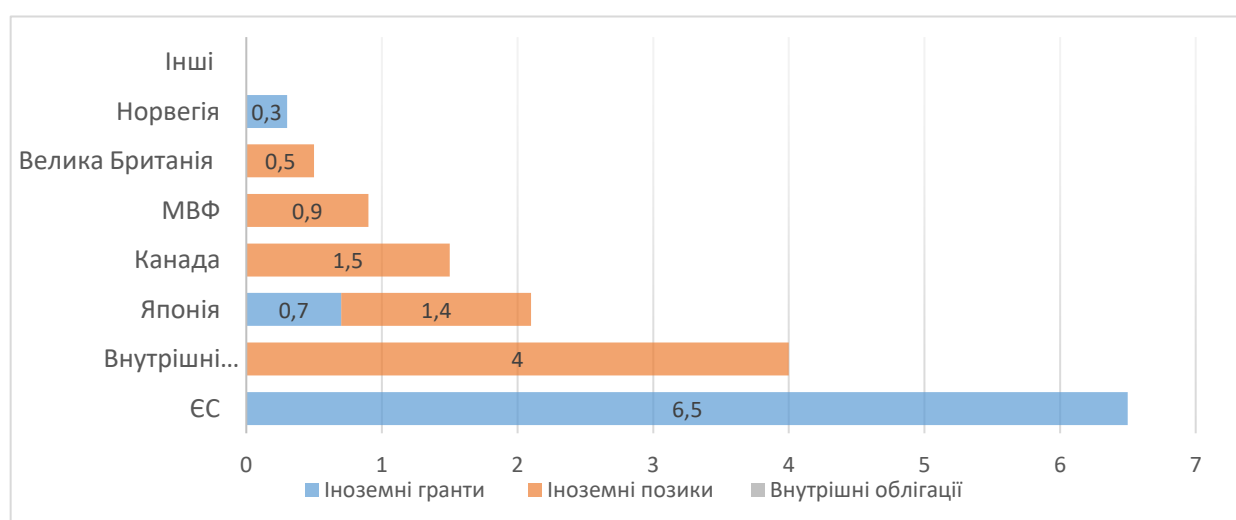

Рисунок 2.1 - Іноземна фінансова допомога станом на 1 травня 2024 року, млрд. дол. США

Джерело: [21]

Одним із головним національним інтересом України у співпраці з міжнародними фінансовими організаціями є стабілізація економічної ситуації в країні. З табл.2.1 бачимо, що 2023 році ВВП зросло на 5,3%. Цей ріст відбувався в умовах слабкої бази порівняння першого року великої війни, що призвело до найсильнішого зростання у найбільш постраждалих галузях. Наприклад, обсяг будівництва збільшився на 24,6% у реальному вимірі, а переробна промисловість зросла на 13,8%. Більшість прогнозів вказують на сповільнення темпів зростання

реального ВВП в 2024 році до 3-4%. Рівень інфляції у 2023 році досяг рекордних значень через військові дії та друк гривні для фінансування воєнних витрат. Проте, завдяки збільшенню зовнішньої допомоги та успішним врожаям, інфляцію вдалося стримати, майже повернувши її до передвоєнного рівня. Торгівельний баланс України у 2023 році показав зменшення експорту і збільшення імпорту. Експорт зменшувався другий рік поспіль, частково через польську блокаду сухопутного кордону, що ускладнила логістику. У 2023 році Україна встановила власний морський коридор до чорноморських портів Одеської області, оскільки Росія припинила виконання угоди щодо зернового транзиту. Це сприяло зростанню експорту зернових та відновленню морського та інших видів торгівлі.

Таблиця 2.1 – Економічні показники України за 2022-2024 роки

	2022	2023	2024
ВВП, млрд. дол. США	160,5	163	-
ВВП, % до аналогічного періоду попереднього року	36,6 %	19,2 %	-
Інфляція	126,6	105,1	100,7
Експорт, млрд дол США	44,2	36	10,1
Імпорт, млрд дол США	55,3	65,3	16,3

Джерела: [22] , [23],[24],[25]

Національним інтересом України є також відновлення міст після військових дій. Якщо взяти до прикладу Київщину, то битва за Київ в 2022 році відіграла визначну роль у хронології російського вторгнення в Україну. Напад на столицю відбувався з різних напрямків, зокрема, із північно-західного, через Чорнобильську зону відчуження та з боку Білорусі.

На Київщині вже відновлено повністю або частково забезпечені майже 17,5 тис. об'єктів із понад 29 тис. пошкоджених (табл. 2.2). Головний фокус відновлення спрямований на житлові будинки та соціальну інфраструктуру. Крім того, у Київській області активно контролюють процес відновлення. Наразі утворено Спостережну раду з питань відбудови та працює робоча група, спрямована на виявлення корупції.

Таблиця 2.2 – Відновлені об'єкти на Київщині внаслідок військових дій 2022 року

Об'єкт	Кількість
Житлові будинки	15 400
Освітні заклади	199
Медичні заклади	112
Адмінбудівлі та ЦНАПи	78

Джерело: [26]

Як вже зазначалось, у ході повномасштабного російського вторгнення до України, за оцінками Київської школи економіки на початок 2024 року, було завдано збитків у розмірі мінімум 155 млрд доларів. Найбільше пошкоджень отримав житловий фонд, де було зруйновано десятки будинків. Крім того, було пошкоджено дороги та тисячі закладів освіти та культури. За два роки вдалося відновити 509 медичних закладів, ще 356 перебувають у процесі відновлення частково. Щодо мостів, було зруйновано 346 об'єктів, проте вдалося відновити 29 мостів у 2022 році та 21 у 2023 році. Замість частини зруйнованих мостів були встановлені тимчасові переправи: 78 у 2022 році та 115 у 2023-му. Найбільші руйнування зафіксовані у різних областях, включаючи Київську, Чернігівську, Харківську, Донецьку, Миколаївську, Херсонську, Дніпропетровську та Запорізьку. Однак навіть на територіях, що знаходилися під окупацією, та на пошкоджених територіях триває активний процес відновлення.[27]

Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями є ключовим елементом її економічного розвитку та інтеграції до світової спільноти. Ця співпраця не лише надає фінансову підтримку, але й стимулює проведення необхідних реформ та сприяє налагодженню міжнародних зв'язків, що є важливими кроками на шляху до сталого розвитку країни.

2.2. Фінансова допомога Україні у воєнний період

Повномасштабне вторгнення Росії на територію України, що почалося 24 лютого 2022 року, стало великим випробуванням для української державності та суспільства. Воєнні дії на обширній території країни та руйнування промислових підприємств, інфраструктури, портів, логістичних та торговельних маршрутів, спричинені російськими діями, призвели до гуманітарної катастрофи та соціально-економічної кризи небачених раніше розмірів. Втрати людських ресурсів та руйнація критичної, виробничої та соціальної інфраструктури України стали несподіваним викликом, що потребує негайного реагування.

Незважаючи на продовження воєнного стану в Україні, міжнародна спільнота активно обговорює питання відновлення післявоєнної економіки. Національні економічні інтереси України у міжнародних фінансових організаціях включають отримання фінансової підтримки, технічної допомоги та консультацій для підтримки економічного розвитку та стабільності. Різні міжнародні та національні організації та інститути проводять експертні оцінки економічних втрат: зниження ВВП, безробіття, інфляцію, скорочення обсягів торгівлі та підприємницької активності. Вчені аналізують можливі напрямки вдосконалення економічного стану в умовах значних обмежень та скорочення ресурсів (людських, фінансових, матеріальних, інфраструктурних та інших). Оцінка економічних наслідків у різних галузях національного господарства є вкрай важливою для зрозуміння потенційних шляхів майбутнього зростання в Україні.

Валовий внутрішній продукт, є одним з ключових показників економічного розвитку країни. Він вимірює загальну вартість всіх товарів і послуг, що виробляються в межах країни протягом певного періоду часу, як правило, за рік. ВВП використовується для визначення економічного здоров'я країни, її зростання або спаду.

В період з 2018 по 2022 рік в Україні спостерігалось значне зменшення внеску сільського господарства, лісового господарства та рибальства до ВВП. Це свідчить про важливі трансформації в сільському секторі та його зменшення у

відносному значенні для економіки країни. Також зауважується зменшення експорту товарів і послуг як частки ВВП, що вказує на складні економічні умови для міжнародної торгівлі. Промисловий сектор, включаючи будівництво, також демонструє тенденцію до зменшення свого внеску до ВВП протягом зазначеного періоду. Значне зростання рівня інфляції у 2022 році, яке показано в табл. 2.3, як за споживчими цінами, так і за дефлятором ВВП, свідчить про серйозні економічні виклики, такі як підвищення цін на товари та послуги та загрозу інфляційних процесів. Нарешті, внесок сектору послуг до ВВП виявив тенденцію до зростання з 2018 по 2022 рік. Це може вказувати на те, що українська економіка поступово переходить від промислового виробництва до послугового сектору, що може мати важливі наслідки для подальшого розвитку країни.

Таблиця 2.3 - Динаміка основних макроекономічних показників України у 2018 - 2022 роках

Показник	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2021-2022
Сільське господарство, лісове господарство та рибальство, додана вартість (% ВВП)	10,14	8,97	9,31	10,89	8,22	-2,66
Експорт товарів і послуг (% ВВП)	45,24	41,23	38,82	40,69	35,46	-5,23
Річний темп зростання ВВП (%)	3,49	3,2	-3,75	3,45	-29,1	-32,55
ВВП на душу населення (поточних доларів США)	3096,56	3661,46	3751,74	4827,85	4533,98	-293,87
Промисловість (включаючи будівництво), додана вартість (% ВВП)	23,29	22,58	20,8	23,15	19,24	-3,91
Інфляція, споживчі ціни (річна, %)	10,95	7,89	2,73	9,36	20,18	10,82
Інфляція, дефлятор ВВП (річна, %)	15,4	8,25	10,29	24,8	34,32	9,52
Виробництво, додана вартість (% ВВП)	11,53	10,79	10,1	10,28	7,58	-2,71
Послуги, додана вартість (% ВВП)	51,33	54,49	55,79	51,91	60,77	8,87

Джерело: [27]

Населення країни - це ключовий рушійний фактор економічного розвитку. Люди працюють, створюють та споживають товари та послуги, стимулюючи

економічне зростання. Однак раптовий відплив може призвести до дефіциту робочої сили та зниження споживчого попиту, що впливає на економічне благополуччя. Як ми бачимо з табл. 2.4, у лютому 2022 року кількість людей, які перетнули кордон, значно зросла з 15 814 1-го числа до 31 178 24-го числа, коли почалася війна. Це свідчить про масовий виїзд людей з України, рятуючись від війни. У березні 2022 року кількість людей, які перетнули кордон, досягла максимуму в 98 305 осіб. Це свідчить про те, що найбільший відплив людей з України відбувся в перші тижні війни. З березня 2022 року кількість людей, які перетинають кордон, поступово зменшувалася. Це може бути пов'язано з низкою факторів, таких як адаптація людей до нової ситуації, знаходження притулку в Польщі та інших країнах ЄС, а також повернення деяких людей в Україну. Кількість людей, які перетинають кордон, має сезонний характер, з найвищими показниками влітку (червень-вересень) та найнижчими взимку (грудень-лютий).

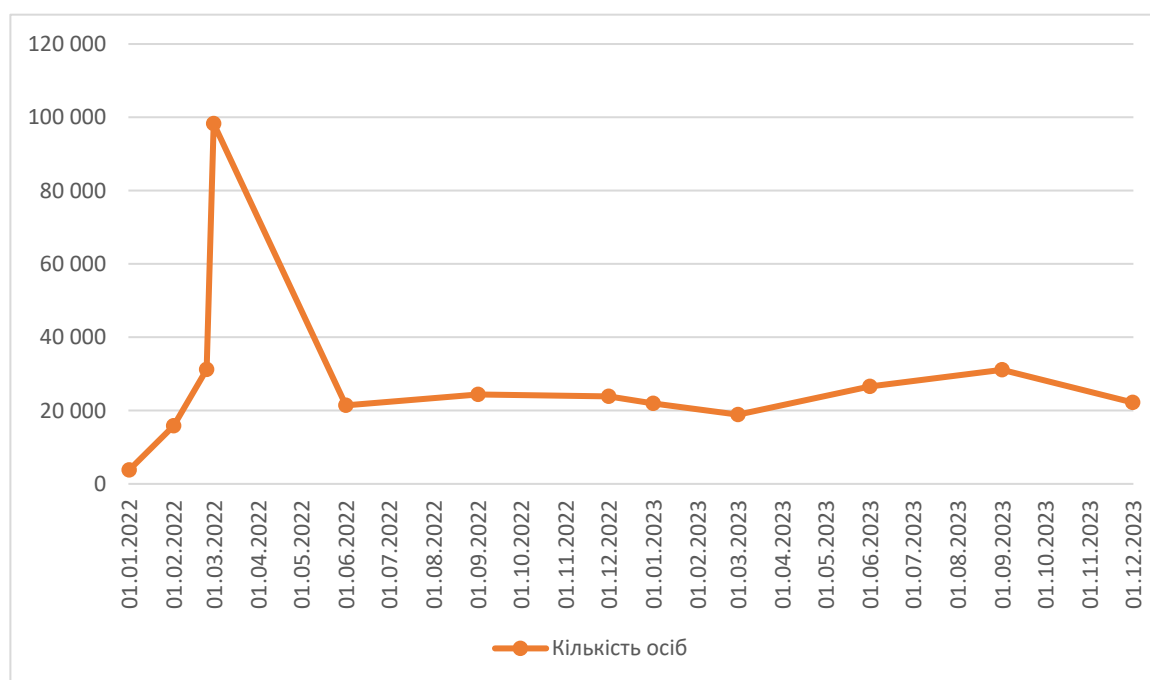

Рисунок 2.2 - Кількість осіб, які перетнули кордон Польщі з охопленої війною України з січня 2022 року по січень 2024 року

Джерело: складено автором на основі [27]

Табл. В.1 дає уявлення про масштаби людської кризи, спричиненої війною в Україні, та про навантаження, яке вона створила для Польщі та інших країн ЄС. Раптовий відплив людей може мати негативні наслідки для країни, включаючи

економічний спад, соціальні проблеми, втрату культурної ідентичності, ослаблення національної безпеки та демографічні проблеми. Тому важливо створити умови, які б сприяли збереженню та залученню населення у своїй країні.

Аналізуючи динаміку міграції українського народу важливо зазначити як саме кількість мігруючих осіб вплинули на загальний стан економіки держави. У результаті аналізу даних, наведених в табл. 2.4, можна визначити важливі тенденції щодо стану підприємницької діяльності та економіки загалом.

Загальна кількість підприємств спостерігає значне зниження на 29% за період 2021-2022. Особливо суттєве зменшення стосується великих підприємств, середніх і малих, зниження яких становить відповідно 19%, 16% та 30%. Ці цифри свідчать про серйозні труднощі, з якими зіткнулась бізнес-спільнота у зазначений період. Крім того, кількість малих підприємств зменшилась найбільш суттєво - на 30%.

За період 2021-2022 обсяги реалізованої продукції виявили значне зменшення на 26%. При подальшому розгляді видно, що це зниження розподіляється між різними категоріями підприємств: на великих підприємствах спостерігається зменшення на 22%, на середніх - на 17%, а на малих - на 18%. Такий спад свідчить про серйозні виклики, які стоять перед різними секторами економіки та підприємствами в цілому. Це може бути результатом різних факторів, таких як економічна нестабільність, зміни в попиті на ринку, що є однією важливою проблемою – введення військових дій на території України.

Наслідки значного зниження кількості підприємств та обсягів реалізованої продукції в Україні в період 2021-2022 років відобразились на різних аспектах економіки та суспільства, викликаючи серйозні виклики та проблеми. Зниження кількості підприємств призвело до зростання безробіття, що стало однією з головних соціально-економічних проблем. Скорочення робочих місць, зокрема у малих та середніх підприємствах, призвело до збільшення кількості людей, які опинилися без засобів до існування, та зростання рівня бідності в суспільстві. Помітне зменшення податкових надходжень через скорочення числа платників податків суттєво вплинуло на державні бюджети, змушуючи уряд скорочувати

соціальні видатки та інші програми, що могли б допомогти зменшити негативні наслідки кризи.

Уповільнення економічного зростання є ще одним серйозним наслідком зменшення кількості підприємств. Менша кількість підприємств призводить до зменшення обсягів інвестицій та інновацій, що негативно впливає на загальний розвиток економіки. Крім того, зникнення певних підприємств, особливо у ключових галузях, може призвести до послаблення конкурентоспроможності економіки та збільшення її вразливості до зовнішніх впливів. Зниження обсягів реалізованої продукції також має серйозні наслідки для економіки та суспільства.

Зменшення ВВП відображає загальний вплив кризи на добробут країни, а дефіцит товарів та збільшення імпорту можуть призвести до загострення економічних проблем. Погіршення торгового балансу також є важливим аспектом, який може ускладнити економічну ситуацію країни.

Військові дії, які відбувалися в Україні у той час, додатково погіршили ситуацію, підсиливши всі негативні наслідки, описані вище. Знищення інфраструктури, перебої з постачанням та втрата кваліфікованої робочої сили лише підсилили вже існуючі проблеми, вимагаючи значних зусиль та міжнародної підтримки для відновлення економіки України після завершення конфлікту. В цій ситуації важливою стає не лише відновлення економічних показників, але й створення умов для сталого розвитку та забезпечення соціальної стабільності в країні.

Виходячи з інформації, що наведена в попередніх таблицях, ми можемо побачити настільки Україна втратила багато ресурсів, як фінансових, так і людських, під час повномасштабного вторгнення. Згідно RDNA2 (Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення) за період з 24 лютого 2022 року до 24 лютого 2023 року в Україні було зафіксовано значні збитки, які охоплюють широкий спектр секторів економіки.

З всіх досліджуваних секторів, найбільш постраждалими виявилися сектори торгівлі та промисловості, житла і транспорту. Загальна сума завданої шкоди склала 134,7 млрд доларів США, а загальні збитки становили 289,1 млрд доларів

США (табл 2.5). Ці цифри свідчать про серйозний вплив подій на економіку та інфраструктуру країни. Зазначені дані відображають лише прямі й непрямі збитки, а також поточні та майбутні потреби, але не охоплюють повну карти економічних втрат та потреб відновлення.

Таблиця 2.4 - Загальний обсяг завданої шкоди, збитків і потреб в розрізі секторів (млрд дол. США) з 24 лютого 2022 року до 24 лютого 2023 року

Сектор	Завдана шкода	Збитки	Потреби
Сектори соціальної сфери			
Житло	50,4	17,2	68,6
Освіта і наука	4,4	0,8	10,7
Охорона здоров'я	2,5	16,5	16,4
Соціальний захист і засоби до існування	0,2	4,2	41,8
Культура і туризм	2,6	15,2	6,9
Всього	60,1	53,9	144,4
Сектори інфраструктури			
Енергетика та видобування корисних копалин	10,6	27,2	47
Транспорт	35,7	31,6	92,1
Телекомунікації та цифрові технології	1,6	1,6	4,5
Водопостачання та водовідведення	2,2	7,5	7,1
Муніципальні послуги	2,4	3	5,7
Всього	52,5	70,9	156,4
Виробничі сектори			
Сільське господарство	8,7	31,5	29,7
Торгівля і промисловість	10,9	85,8	23,2
Зрошення і управління водними ресурсами	0,4	0,3	8,9
Фінансовий сектор та банківська справа	0	6,8	6,8
Всього	20	124,4	68,6
Наскрізні сектори			
Охорона довкілля, природокористування та лісове господарство	1,5	0,5	1,5
Реагування на надзвичайні ситуації та цивільний захист	0,2	0,5	1,5
Юстиція та державне управління	0,3	1,4	0,6
Управління вибухонебезпечними предметами	37,6	37,6	-
Всього	39,6	40	3,6
Всього по секторам	134,7	289,1	410,6

Джерело: [29]

Також, на основі даної таблиці розроблено діаграму, яка показує загальний обсяг завданої шкоди по секторам (рис. 2.3).

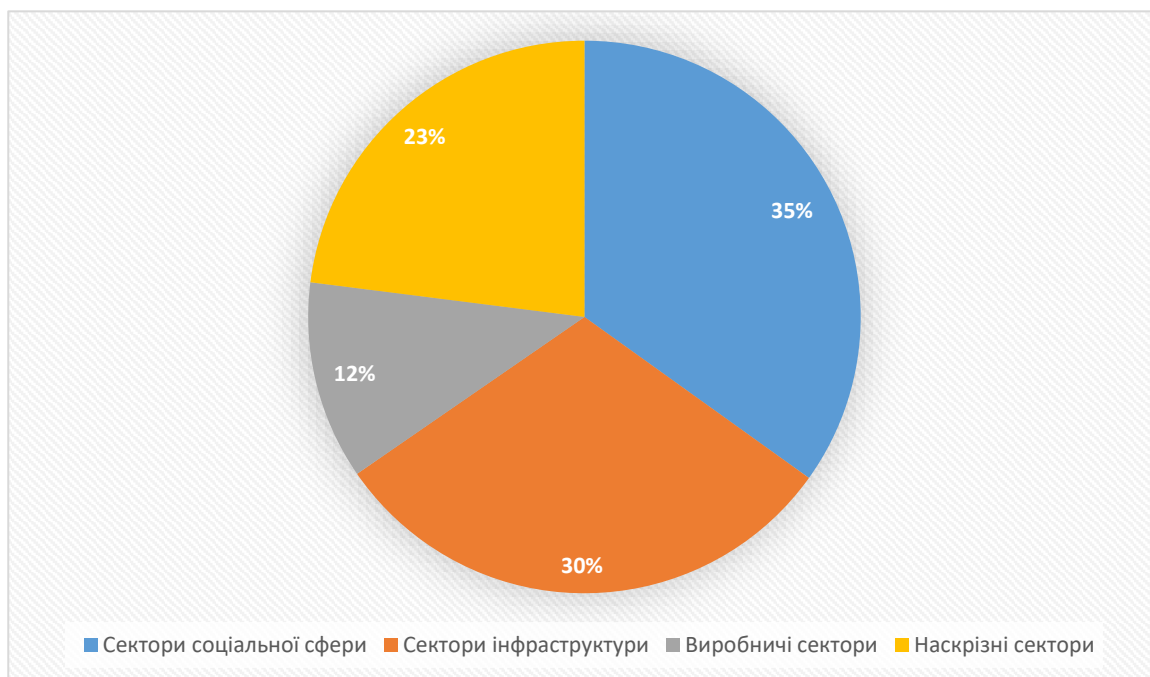

Рисунок 2.3 - Загальний обсяг завданої шкоди по секторам з 24 лютого 2022 року до 24 лютого 2023 року

Джерело: сформоване автором на основі [29]

У RDNA2 використовується міжнародно визнана методологія, розроблена спільно Світовим банком, Європейським Союзом та Організацією Об'єднаних Націй. Цей підхід раніше успішно використовувався для оцінки наслідків конфліктів та природних катастроф у країнах, що постраждали, та допомагає у плануванні відновлення та відбудови. Застосування міжнародно визнаного підходу сприяє уніфікації оцінок та підготовці для подальших дій.

Для додаткового розширення методології та оцінки потреб у цьому звіті RDNA2 врахована оцінка реалістичних пріоритетних потреб, спрямованих на інвестиції у відновлення та відбудову в 2023 році (табл. 2.5). Ця оцінка враховує стратегічні пріоритети уряду України, можливі перешкоди та доступні ресурси для впровадження. Це важлива початкова точка, яка надає інформацію для планування інвестицій, мобілізації ресурсів та реалізації програм відновлення.

Таблиця 2.5 - Пріоритетні потреби відновлення на 2023 рік в розрізі секторів та видів видатків (млрд дол. США)

	Пріоритети, що впроваджуються та фінансуються урядом		Пріоритети, що впроваджуються державними підприємствами та представниками приватного сектору				Всього
	Поточні видатки уряду України	Капітальні видатки уряду України	Поточні державні витрати	Державні підприємства	Платежі на рахунки енергооператорів	Кредитні лінії страхування МФО	
Енергетична інфраструктура	-	0,7	-	1,4	1,2	-	3,3
Гуманітарне розмінування	-	0,4	-	-	-	-	0,4
Житло	-	1,9	-	-	-	-	1,9
Критична і соціальна інфраструктура	0,3	4,8	-	0,7	-	-	5,8
– Транспорт	-	2,8	-	0,7	-	-	3,5
– Соціальна та адмін. інфраструктура	0,1	1,2	-	-	-	-	1,3
– Комунальні послуги	0,2	0,2	-	-	-	-	0,4
– Цифрова інфраструктура	-	0,5	-	-	-	-	0,5
Приватний сектор	-	-	1,2	-	-	1,5	2,7
– Сільське господарство	-	-	0,6	-	-	-	0,6
– Торгівля і промисловість	-	-	0,6	-	-	1,5	2,1
Всього	0,3	7,8	1,2	2,1	1,2	1,5	14,1

Джерело: [29]

Цей звіт є важливим інструментом для аналізу економічної ситуації та потреб країни. Вона зосереджується на потребах, які мають бути задоволені протягом 2023 року. Розглядаючи цю таблицю, ми розуміємо не лише обсяг, а й пріоритетність завдань, пов'язаних з відновленням країни. Її аналіз є ключовим

кроком у розробці стратегій відновлення економіки та інфраструктури, що сприятиме стабілізації та подальшому розвитку України.

Проте війна триває й досі, а відбудова буде продовжуватися багато років, тому на спеціальній конференції у Лугано, Швейцарія, Україна представила стратегію відновлення країни, розраховану на десять років та охоплює 15 різних сфер (табл 2.7). Зазначається, що відновлення України буде базуватися на п'яти основних принципах: негайний старт і поступовий розвиток; збільшення справедливого добробуту; інтеграція в ЄС; створення кращих умов, ніж раніше, як на національному, так і на регіональному рівнях; та підтримка приватних інвестицій. План відновлення складається з двох етапів: періоду 2023–2025 та періоду 2026–2032. Він включає 850 широкомасштабних проєктів, для яких потрібно загальною сумою приблизно 750 мільярдів доларів. Основними пріоритетами плану є зміцнення українських інституцій та "деолігархізація", включаючи поліпшення прозорості публічних даних, перезапуск антикорупційних офісів, реформування правоохоронних органів, впровадження законодавства про корпоративне управління та синхронізацію антимонопольних практик з ЄС.

Таблиця 2.6- Список національних програм у плані відновленні

№	Національні програми	Витрати на реалізацію програми, млрд. дол.
а. капіталомісткі		
1	Відновлення та модернізація житла та інфраструктури регіонів	150-250
2	Розширення та інтеграція логістики з ЄС	120-160
3	Енергетична незалежність та курс на «зелену економіку»	130
4	Макрофінансова стабільність	60-80
5	Забезпечення конкурентного доступу до капіталу	75
б. інші програми		
6	Зміцнення безпеки та оборони	50
7	Розвиток секторів економіки з доданою вартістю	50
8	Відновлення та модернізація соціальної інфраструктури	25

Продовження табл. 2.6

9	Відновлення природного середовища	20
10	Розвиток систем культури та спорту	20
11	Забезпечення ефективної соціальної політики	7
12	Розвиток системи освіти	5
13	Модернізація системи охорони здоров'я	5
14	Поліпшення клімату бізнес-середовища	5
15	Подальша інтеграція до ЄС	1
16	Зміцнення інституційної спроможності	0,1
17	Діджиталізація державних програм	0,1

Джерело: сформовано автором на основі [30]

Як показує звіт, основна частка фінансування спрямовується на відновлення житлових масивів та інфраструктури. Також значні кошти витрачаються на забезпечення енергетичної незалежності та перехід до "зеленої економіки". Україна майже повністю залежить від імпорту основних видів палива, таких як природний газ, нафта та вугілля, що закуповувалися переважно в Росії або транспортувалися через її територію. Тому досягнення енергетичної незалежності, особливо від Росії, є не менш важливим завданням для України, ніж територіальна незалежність. Ще однією важливою сферою, яка вимагає значних витрат, є розширення та інтеграція логістики з Європейським Союзом. Це не дивно, оскільки з 2014 року Україна активно працює над політикою європейського вектору розвитку та інтеграції.[31]

Хоча війна триває, питання відбудови вже є важливим. Україна вивчає три основні джерела фінансування для своєї перебудови: міжнародні фінансові організації, приватний капітал і заморожені активи РФ.

Заморожені активи РФ є одним з можливих джерел, оскільки на території держав-партнерів України знаходиться значна кількість активів РФ, які можуть бути передані для фінансування перебудови. Проте чіткий механізм передачі ще потребує уточнень. Приватний капітал також виявляє інтерес до можливостей, які пропонує перебудова України. Розробляються різні фінансові інструменти, такі як blended finance, для мобілізації приватних інвестицій.

Міжнародні фінансові організації залишаються ключовим джерелом фінансування для національних економічних інтересів України. Європейський

інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Корпорація фінансового розвитку США і МВФ активно підтримують Україну як зараз, так і в період відбудови, шляхом розробки програм і фінансових інструментів. ЄБРР є одним з найбільших інституційних інвесторів в Україні, виділивши значні кошти на проєкти в країні. Світовий банк також надав значну фінансову допомогу для подолання наслідків війни в Україні, що складається з екстреного фінансування та гарантій донорів.

2.3 Проблеми та перспективи співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями відіграє ключову роль у стабілізації та розвитку її економіки. Цей процес супроводжується певними проблемами та перспективами, які потребують уваги та вирішення. Поряд із проблемами видачі кредитів та умовами співпраці, існують питання, пов'язані з втратою економічного суверенітету та впливом на внутрішню політику.

Перша і найбільш вагома проблема полягає в зовнішній заборгованості України перед МФО. За офіційними джерелами, станом на 31.03.2024 державний борг України становить 151 046,5 млн. дол. США.[32] Ця заборгованість створює вразливість перед економічними коливаннями та обмежує можливості для фінансової та монетарної політики. Щоб зменшити цей ризик, необхідно працювати над зниженням внутрішнього боргу та розвитком економіки. Серед основних викликів у процесі економічного переходу України, які виділяв ЄБРР ще у 2018 році, особливу увагу приділяли декільком аспектам. Вказується на доволі низьку оцінку загальної ефективності управління та конкурентоспроможності. Також висвітлюється високий рівень проблемних кредитів із значною концентрацією проблемних активів у державних банках. Недостатній захист прав кредиторів призводить до обмеження кредитування, оскільки кредитори утримуються від ризикованих інвестицій. Незавершеність

реформ у газовому секторі обмежує зовнішні інвестиції. Зазначається, що загалом прямі іноземні інвестиції залишаються на низькому рівні через високі ризики, обмеження руху капіталу, складний бізнес-клімат та слабе верховенство права. Незважаючи на те, що кредитні та грантові ресурси завжди спрямовуються на підтримку економіки України, включаючи фінансування інвестиційних проєктів у державному секторі, їх ефективне використання до 2019 року залишалося на незадовільному рівні. Наприклад, протягом кількох років для підписаних та ратифікованих інвестиційних проєктів значна частина коштів може надходити в Україну зі значними затримками або зовсім не надходити. [33],[34]

Друга проблема стосується втрати економічного суверенітету. Умови, які накладаються МФО при наданні кредитів, часто включають в себе жорсткі економічні та політичні зобов'язання. По-перше, обмеження на загальну зарплатну масу уряду можуть обмежити його здатність до збільшення витрат на державні служби та інвестиції у публічний сектор. Це може впливати на якість державних послуг та рівень інвестицій у важливі галузі економіки. По-друге, обмеження на внутрішні прострочені платежі можуть ускладнити фінансування внутрішніх проєктів та витрат, що може затримати розвиток інфраструктури та соціальних програм. По-третє, обмеження на запозичення уряду від центрального банку можуть зменшити його можливості забезпечити фінансування своїх витрат та виконати свої фінансові зобов'язання.[35]

Хоча ці умови МВФ можуть бути спрямовані на підтримку макроекономічної стабільності та стимулювання реформ, вони також можуть створювати обмеження для визначення та реалізації власної економічної стратегії урядом України. Тому важливо забезпечити баланс між виконанням умов МВФ та збереженням економічного суверенітету країни.

Третя проблема полягає в несприятливих умовах кредитування. Україна стикається з тим, що умови кредитів, наданих міжнародними фінансовими організаціями (МФО), можуть бути далеко не завжди вигідними для країни. Зазвичай такі кредити супроводжуються високими процентними ставками, що значно збільшує загальну вартість позики. Крім того, терміни погашення таких кредитів часто є досить короткими, що створює додаткове навантаження на

державний бюджет і обмежує можливості для довгострокового фінансового планування. Високі процентні ставки, які встановлюються МФО, можуть відображати підвищений ризик, пов'язаний з економічною та політичною нестабільністю в країні. Проте, такі ставки можуть стати важким тягарем для економіки, особливо в умовах, коли державний борг вже є значним. Короткі терміни погашення, в свою чергу, вимагають швидкого повернення коштів, що може змусити уряд скорочувати витрати на соціальні програми та інфраструктурні проекти або ж збільшувати податковий тиск на бізнес та населення.

Також слід відмітити, що у відносинах України з міжнародними фінансовими інститутами існують проблеми, які пов'язані зі специфікою України і самих міжнародних фінансових інститутів. Україна відноситься до країн з перехідною економікою, а міжнародні фінансові організації застосовують у співпраці з Україною стандартні вимоги для співпраці з іншими країнами[36]. Також ускладнення у відносинах з зовнішніми кредиторами виникає через обмежену можливість України повністю виконувати свої зобов'язання перед ними, незважаючи на залежність країни від зарубіжних фінансових потоків. Однак наявні проблеми не повинні призвести до зміни співпраці з міжнародними фінансовими інститутами шляхом конфронтації. Це може бути небезпечним, оскільки це може порушити фінансові та інші зобов'язання через нездатність запобігти дефолту або свідомого політичного рішення. Отже, на сучасному етапі розвитку економіки України проблеми у відносинах з міжнародними фінансовими інститутами є вельми важливими.

Світовий досвід підтверджує, що для країн, які стикаються з необхідністю реструктуризації галузей, механізмів власності та управління, мобілізації капіталу та кредитних ресурсів, ефективне використання додаткових фінансових можливостей є ключовим фактором для подальшого прогресу. І лише від ефективності спрямування цих коштів залежить майбутній розвиток України. Одним з прикладів є відновлення та реконструкція України після конфлікту. Згідно з оцінкою, опублікованою урядом України, Групою Світового банку,

Європейською комісією та ООН, вартість відновлення та реконструкції України складає 411 млрд. дол. США за період з 24 лютого 2022 року до 24 лютого 2023 року. Ця оцінка включає прямі фізичні пошкодження інфраструктури та будівель, а також вплив на життя та прожиття людей. За оцінками, Україні потрібно 14 мільярдів доларів для критичних та пріоритетних інвестицій у відновлення та реконструкцію у 2023 році. Ці потреби вимагатимуть фінансування в 11 мільярдів доларів, що перевищує те, що уряд вже врахував у своєму бюджеті на 2023 рік, включаючи 6 мільярдів доларів незабезпечених потреб бюджету та ще 5 мільярдів доларів для фінансування державних підприємств та стимулювання приватного сектору.[37] Це підтверджує, що ефективне використання додаткових фінансових можливостей є ключовим фактором для подальшого прогресу в країнах, які стикаються з необхідністю реструктуризації галузей, механізмів власності та управління, мобілізації капіталу та кредитних ресурсів.

Разом із виявленими проблемами, співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями також пропонує значні перспективи, які сприяють стабільному економічному розвитку країни. Насамперед, МФО надають Україні доступ до фінансових ресурсів, що необхідні для покриття дефіциту бюджету, фінансування інвестиційних проектів та підтримки макроекономічної стабільності. Одним з яскравих прикладів співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями є взаємодія з МВФ. Україна стала членом МВФ у 1992 році. Головні напрямки співпраці України та Національного банку України з МВФ включають співпрацю, пов'язану з програмами, що підтримують баланс платежів (станд-бай та розширений фонд), щорічні консультації за статтею IV Статуту МВФ, технічну допомогу та інші діяльності, передбачені членством України в МВФ. У зв'язку з вторгненням Росії до України, Україна попросила МВФ виділити 1,4 мільярда доларів США у вигляді надзвичайної фінансової допомоги Україні за програмою Швидкого фінансування (RFI). Рішення про це було прийнято виконавчою радою МВФ 9 березня 2022 року[38]. Цей приклад підтверджує, що співпраця з міжнародними фінансовими організаціями дозволяє Україні отримувати доступ до фінансових ресурсів, необхідних для покриття

дефіциту бюджету, фінансування інвестиційних проектів та підтримки макроекономічної стабільності, що дозволяє країні здійснювати реформи та розвиватися, навіть у складних економічних умовах.

Важливою є також експертна допомога, яку надають МФО, що є невід'ємною частиною співпраці. Це включає консультації з макроекономічної політики, бюджетного управління та реформування фінансового сектору. За допомогою таких консультацій, Україна може розвивати свої економічні та фінансові системи відповідно до міжнародних стандартів та кращих практик.

Також співпраця з МФО сприяє проведенню реформ в Україні. Чіткі умови, поставлені МФО, можуть стимулювати країну до покращення інвестиційного клімату, верховенства права та загального розвитку. Це може зробити Україну більш привабливою для інвесторів та сприяти її інтеграції до світової економіки. МВФ відіграє важливу роль у сприянні проведенню реформ в Україні, що зміцнює її економіку та політичну систему. Низка заходів, рекомендованих та підтриманих МВФ, вже принесли значні позитивні зміни у країні. Насамперед, МВФ допоміг здійснити реформу банківської системи, що призвело до націоналізації найбільшого корумпованого банку та закриття багатьох інших, які фінансували олігархів. Це допомагає збільшити довіру до фінансової системи та зменшити корупцію. Також запущена пенсійна реформа стимулює стабільність соціальної сфери, забезпечуючи більш справедливий та ефективний пенсійний ринок. Завдяки допомозі МВФ, Україна активно бореться з корупцією, використовуючи Національне антикорупційне бюро та прийняття закону про створення антикорупційного суду. Крім того, започатковано амбітний ряд реформ, спрямованих на зміцнення верховенства права та поліпшення фіскальної та енергетичної політики. Нарешті, МВФ допомагає Україні посилити боротьбу з відмиванням грошей, що важливо для забезпечення чистоти фінансових потоків та прозорості в економіці. Це робить країну більш привабливою для інвесторів та сприяє її інтеграції в світову економіку. [39] [40]

Для узагальнення інформації про проблеми та перспективи, можна виділити основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення через співпрацю з

міжнародними фінансовими організаціями, що може покращити економічну ситуацію в Україні. (табл. 2.7)

Таблиця 2.7 - Проблеми та напрями співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

Проблеми	Напрями
Зовнішня заборгованість: зростання боргового навантаження, ризик дефолту	Зниження боргової залежності: диверсифікація джерел фінансування, покращення стійкості економіки
Втрата економічного суверенітету: накладення жорстких умов надання кредитів, втручання у внутрішню політику	Збільшення самостійності: посилення ролі українських інституцій, формування чіткої стратегії співпраці
Непрозорість та неефективність використання коштів: корупція, бюрократія, неефективне управління	Підвищення прозорості та підзвітності: вдосконалення системи моніторингу та контролю, залучення громадськості
Низький рівень поглинання інвестицій: несприятливий інвестиційний клімат, недосконала інфраструктура	Створення сприятливого інвестиційного клімату: покращення законодавства, боротьба з корупцією, стимулювання інновацій
Недостатнє використання грантів та технічної допомоги: обмежена інформаційна обізнаність, складні процедури отримання	Активізація використання грантів: посилення співпраці з МФО, розширення доступу до програм допомоги

Джерела: сформовано автором на основі [36],[38],[39],[40]

Щоб забезпечити максимальну вигоду від співпраці з МФО, Україна повинна працювати над зменшенням своєї залежності від зовнішнього фінансування шляхом диверсифікації джерел запозичень та покращення стійкості економіки. Крім того, уряд має вести переговори з МФО щодо покращення умов кредитування, захищати національні інтереси та підвищувати підтримку реформ з боку суспільства. Співпраця України з МФО має значні перспективи, які можуть допомогти країні досягти сталого економічного зростання та розвитку, за умов належного управління та розумного використання можливостей, які це співробітництво надає.

ВИСНОВКИ

Розвиток міжнародних організацій відбувався під впливом різних історичних етапів та потреб міжнародного співтовариства. Починаючи з давніх сіммахій та амфіктіоній у рабовласницькі часи і закінчуючи сучасними глобальними структурами, такими як Організація Об'єднаних Націй, міжнародні організації відіграли важливу роль у регулюванні міжнародних відносин. Підвищення їхнього числа та розмаїття, а також участь недержавних акторів у цих процесах, свідчать про постійну еволюцію та адаптацію міжнародних структур до сучасних викликів. Однак, важливим завданням залишається підвищення ефективності цих організацій у забезпеченні світового миру, розвитку та захисту прав людини, а також подолання внутрішніх викликів, таких як бюрократія та політична фрагментація, для досягнення спільних цілей міжнародної спільноти.

У системі міжнародних відносин класифікація організацій грає ключову роль у структуруванні та розумінні їхньої природи та функцій. Наведена типізація міжнародних організацій пропонує розглядати їх за різними критеріями, такими як членство держав, географічне охоплення, компетенція, характер діяльності та інші. Цей підхід допомагає систематизувати та узагальнити інформацію про різноманітність міжнародних організацій, їхні спільні та відмінні риси. Наприклад, порівнюючи такі ключові фінансові установи, як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку за критеріями членства, географічного охоплення, компетенції та іншими, можна краще зрозуміти їхню роль у світовій економіці та фінансовій стабільності.

Україна здійснює активну співпрацю з кількома важливими міжнародними фінансовими організаціями з метою підтримки економічного, соціального та інфраструктурного розвитку країни. Серед них основні партнери - Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), а також Рада Європи та Європейський соціальний фонд. Загальна співпраця з цими організаціями відображає зусилля України у вдосконаленні своєї економіки, підвищенні рівня життя населення та підтримці соціально-економічного розвитку країни. Такий

комплексний підхід до співпраці з міжнародними партнерами дозволяє Україні ефективно використовувати ресурси та отримувати необхідну підтримку для досягнення своїх стратегічних цілей. Втручання Росії на територію України в 2022 році призвело до серйозних гуманітарних та економічних наслідків для країни. Воєнні дії спричинили руйнування промислових підприємств, інфраструктури та торговельних маршрутів, що призвело до гуманітарної катастрофи та соціально-економічної кризи. Неочікувані втрати людських ресурсів та руйнація інфраструктури стали великим викликом для України, який потребує негайного реагування. Загальна співпраця з цими організаціями відображає зусилля України у вдосконаленні своєї економіки, підвищенні рівня життя населення та підтримці соціально-економічного розвитку країни. Такий комплексний підхід до співпраці з міжнародними партнерами дозволяє Україні ефективно використовувати ресурси та отримувати необхідну підтримку для досягнення своїх стратегічних цілей. Використовуючи кошти отримані від МФО, Україна успішно здійснює ряд важливих заходів. По-перше, це стабілізація макроекономічної ситуації, що є фундаментом для подальшого розвитку. По-друге, ці кошти використовуються для проведення структурних реформ, спрямованих на покращення бізнес-клімату та ефективності управління. По-третє, вони фінансують інвестиційні проекти, сприяючи розвитку інфраструктури та інноваційних секторів. Нарешті, ці кошти також використовуються для підтримки соціальних програм, спрямованих на зменшення нерівностей та покращення якості життя громадян.

Крім фінансової допомоги, співпраця з МФО відкриває для України доступ до міжнародного досвіду та експертизи, що дозволяє використовувати найкращі практики в управлінні економікою та впровадженні реформ. Крім того, ця співпраця дає можливість отримати доступ до фінансових ринків та глобальних торговельних мереж, що сприяє залученню іноземних інвестицій та розширенню експортних можливостей.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1. Міжнародні фінансові організації: категорії, ролі та основні Інструменти

Категорія	Організація	Роль	Члени	Основні інструменти
Глобальні міжнародні фінансові організації	Міжнародний валютний фонд (МВФ)	Стабілізація міжнародної фінансової системи, надання фінансової допомоги країнам із проблемами платіжного балансу, моніторинг економічної політики.	190 країн	Кредити, технічна допомога, нагляд за економічною політикою
	Світовий банк	Фінансування довгострокових проєктів розвитку, зниження бідності, сприяння економічному розвитку.	189 країн	Позики, гранти, аналітичні дослідження
	- Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР)	-	-	-
	- Міжнародна асоціація розвитку (МАР)	-	-	-
Регіональні міжнародні фінансові організації	Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР)	Підтримка економічних реформ і розвитку ринкових економік у країнах Центральної та Східної Європи, Центральної Азії.	71 країна, ЄС, ЄІБ	Інвестиції, позики, технічна допомога
	Азіатський банк розвитку (АБР)	Сприяння економічному зростанню та співпраці в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.	68 країн	Позики, гранти, технічна допомога
	Африканський банк розвитку (АфБР)	Сприяння економічному розвитку та соціальному прогресу в Африці.	81 країна	Позики, гранти, технічна допомога
	Міжамериканський банк розвитку (МБР)	Підтримка економічного та соціального розвитку в Латинській Америці та Карибському басейні.	48 країн	Позики, гранти, технічна допомога
Спеціалізовані міжнародні фінансові організації	Міжнародна фінансова корпорація (МФК)	Підтримка приватного сектору в країнах, що розвиваються, через інвестиції, консультації та управління активами.	185 країн	Інвестиції, консультації, управління активами

Продовження табл. А.1

	Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ)	Сприяння прямих іноземних інвестицій у країни, що розвиваються, через страхування політичних ризиків.	182 країни	Страхування політичних ризиків
	Інші спеціалізовані установи	-	-	-
	- Інвестиційний банк Азіатської інфраструктури (АІБ)	Підтримка розвитку інфраструктури в Азії.	-	-
	- Банк розвитку нових БРІКС	Фінансування проектів розвитку у країнах БРІКС та інших ринках, що розвиваються.	-	-

Джерело: [9],[10]

Додаток Б

Таблиця Б.1 - Підтримка, яку Урядовий Таргетний Фонд Реабілітації та Розбудови надає рамковим проектам в Україні

Рамковий проєкт	Мета розвитку	Потреби у фінансуванні	Забезпечене фінансування
Проєкт «Відновлення основної логістичної інфраструктури та приєднання до мережі (RELINC)»	Забезпечення засобів для пом'якшення впливу руйнування транспортних мереж на населення й економіку України.	585 млн дол. США	50 млн дол. США – грант URTF
Проєкт з відновлення енергетичних ресурсів та підготовки до зими	Забезпечення можливостей відновлення основних енергетичних послуг в Україні.	500 млн дол. США	200 млн дол. США – грант URTF
Проєкт «Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя (HEAL)»	Відновлення та полегшення доступу до вкрай важливих послуг, пов'язаних із психічним здоров'ям і реабілітацією. Вирішення нагальних потреб у медичних послугах та забезпечення їх фінансування за надзвичайних обставин.	500 млн дол. США	100 млн євро – позика МБРР 10 млн дол. США – грант Глобального фонду з фінансування програм для жінок, дітей та підлітків (GFF) 10 млн дол. США – грант URTF
Проєкт «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)»	Підтримка постраждалих домогосподарств у відновленні житлових умов шляхом ремонту пошкодженого житлового фонду; підтримка уряду у проведенні пріоритетних реформ кліматичної політики.	800 млн дол. США	162,5 млн дол. США – грант URTF
Екстрений проєкт з інклюзивної підтримки відновлення сільського господарства України (ARISE)	Підтримка інклюзивного сільськогосподарського виробництва та забезпечення можливості негайно й ефективно реагувати на кризи чи надзвичайні ситуації.	700 млн дол. США	320 млн дол. США – грант URTF 230 млн дол. США – позика МБРР через механізм підвищення кредитного фінансування з Цільового фонду ADVANCE Ukraine

Джерело: [19]

Додаток В

Таблиця В.1 - Показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого підприємництва України, 2014-2022

	2014	2016	2018	2019	2020	2021	2022	Відсотков а зміна 2021-2022
Кількість суб'єктів господарювання, одиниць								
Всього	193216 1	186553 0	183959 3	194162 5	197357 7	195624 8	173250 8	-11 %
Всього підприємств	341001	306369	355877	380597	373822	370834	261924	-29%
Великі підприємств а	497	383	446	518	512	610	494	-19%
Середні підприємств а	15906	14832	16057	17751	17602	17502	14783	-16%
Малі підприємств а	324598	291154	339374	362328	355708	352722	246647	-30%
Всього ФОП	159116 0	155916 1	148371 6	156102 8	159975 5	158541 4	147058 4	-7%
Кількість зайнятих працівників, тис. осіб								
Всього	8796	8108	8532	9017	8931	8936	7502	-16%
Всього підприємств	6298	5801	5959	6407	6366	6391	5382	-16%
Великі підприємств а	1915	1586	1574	1608	1574	1648	1369	-17%
Середні підприємств а	2696	2622	2744	3052,6	3088	2967	2582	-13%
Малі підприємств а	1686	1591	1641	1746	1703	1775	1429	-19%
Всього ФОП	2498	2307	2573	2610	2565	2544	2120	17%
Кількість найманих працівників, тис. осіб								
Всього	7100	6461	6959	7291	7254	7248	5984	-17%
Всього підприємств	6193	5713	5870	6241	6288	6289	5335	-15%
Великі підприємств а	1915	1586	1574	1608	1574	1648	1369	-17%

Продовження табл. В.1

Середні підприємства	2694	2621	2742	3050	3086	2966	2581	- 13%
Малі підприємства	1583	1505	1553	1583	1626	1674	1383	- 17%
Всього ФОП	907	748	1089	1049	966	959	649	32%
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), млн.грн								
Всього	4459702	6726739	9966804	10524112	11062297	14989811	11119875	- 26%
Всього підприємств	4170659	6237535	9206049	9639730	10049870	13616793	11033018	- 19%
Великі підприємства	1742507	2391454	3515839	3631415	3626388	5140366	4024267	- 22%
Середні підприємства	1723151	2668695	3924059	4168439	4359362	5900055	4906839	- 17%
Малі підприємства	705000	1177385	1766150	1839875	2064120	2576371	2101912	- 18%
Всього ФОП	289042	489204	760755	884382	1012426	1373018	86857	-93 %

Джерело: сформоване автором на основі [27]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Циганкова Т. М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2001. 15 с.
2. Вікіпедія Міжнародний валютний фонд URL: <https://cutt.ly/Pw4nHvFi> (дата звернення 10.03.2024)
3. Вікіпедія Світовий банк URL: <https://cutt.ly/5w4nKd8q> (дата звернення 10.03.2024)
4. Вікіпедія Європейський банк реконструкції та розвитку URL: <https://cutt.ly/2w4nLfl8> (дата звернення 10.03.2024)
5. Сіденко С. Кульбіда М. Міжнародні фінансові організації у процесах економічної модернізації країн
6. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (дата звернення 11.03.2024)
7. Воротін В. Є., Проданик В. М. Від регуляторії політики до державно-приватного партнерства в публічному секторі України Наукові записки Ін-ту законодавства Верховної Ради України, 2019. № 1. С. 95–102
8. Bank for International Settlements Management of the BIS URL: <https://www.bis.org/about/officials.htm?m=5> (accessed: 13.03.2024).
9. Вікіпедія Міжнародний валютний фонд URL: <https://salo.li/1Fe676e> (дата звернення 12.03.2024)
10. Національний банк України Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (дата звернення 12.03.2024)
11. Вікіпедія Національний інтерес Національний інтерес <https://salo.li/0607EAa> (дата звернення 12.03.2024)
12. The World Bank World Bank Supports Poland's Flagship Program Aimed at Improving Air Quality and Energy Efficiency URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2021/12/09/world-bank->

- supports-poland-improving-air-quality-and-energy-efficiency (accessed: 13.03.2024).
13. Lucia Marta, Federica Di Camillo National Security Strategies: The Italian Case URL: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/work-document/national-security-strategies-the-italian-case-wp/> (accessed: 14.03.2024).
 14. Бюджетний кодекс України : офіц. текст. Київ, 2018. 5 с.
 15. The global economy Government debt - Country rankings URL: https://www.theglobaleconomy.com/rankings/government_debt/ (accessed: 14.03.2024).
 16. Elizabeth Price IFC Financing Package To Support Development of Pakistan's Dairy Industry URL: <https://pressroom.ifc.org/all/pages/PressDetail.aspx?ID=24830> (accessed: 15.03.2024).
 17. The World Bank What You Need to Know About Green Loans URL: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2021/10/04/what-you-need-to-know-about-green-loans> (accessed: 15.03.2024).
 18. International Finance Corporation PRODUCT B Loan URL: <https://www.ifc.org/en/what-we-do/sector-expertise/syndicated-loans-and-mobilization/b-loans> (accessed: 15.03.2024).
 19. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Розробки уроків. Історія України. 11 клас. Профільний рівень – 4-те видан., перероб. І доп. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011.- 384 с.
 20. Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction, and Reform Trust Fund URL: <https://www.worldbank.org/uk/programs/urtf/overview> (accessed: 20.03.2024).
 21. Samoiluk M. Ukraine War Economy Tracker URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/> (accessed: 20.03.2024).
 22. Державна служба статистики України URL:https://www.ukrstat.gov.ua/imf/arhiv/nr/nr_pot_u.htm (дата зверення: 20.03.2024)

23. Macrotrends Ukraine Inflation Rate 1960-2024 URL:
<https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/UKR/ukraine/inflation-rate-cpi> (accessed: 20.03.2024).
24. Мінфін Індекс інфляції в Україні 2024 URL:
<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 20.03.2024)
25. Macrotrends Ukraine GDP 1960-2024 URL:
<https://www.macrotrends.net/global-metrics/countries/UKR/ukraine/gdp-gross-domestic-product> (accessed: 17.03.2024).
26. Магомедов А.О. ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ ТА ВТРАТ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Актуальні питання у сучасній науці No1(19)2024. С. 191-206
27. Statista Number of people who crossed the Polish border from the war-stricken Ukraine from January 2022 to January 2024, by date of report URL:
<https://www.statista.com/statistics/1293564/ukrainian-refugees-in-poland/> (accessed: 17.03.2024).
28. Показники діяльності суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва (2010-2022). Державна служба статистики України. URL:
https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/pssg/pds_vsmm_2010-2021.xlsx (дата звернення 18.03.2022)
29. RDNA. Україна, ШВИДКА ОЦІНКА ЗАВДАНОЇ ШКОДИ ТА ПОТРЕБ НА ВІДНОВЛЕННЯ URL:
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099062823034041908/pdf/P18017401fe8430010af21016afb4ebc8c4.pdf> (дата звернення 18.03.2022)
30. Слово і діло Україна представила план відновлення країни URL:
<https://www.slovoidilo.ua/2022/07/04/novyna/suspilstvo/ukrayina-predstavyla-plan-vidnovlennya-krayiny-podrobyczy> (дата звернення 18.03.2022)
31. Ветров О. На Київщині вже відновили 17 тисяч цивільних об'єктів, зруйнованих російським агресором URL: <https://kievlast.com.ua/news/na->

- kiiivshhini-vzhe-vidnovili-17-tisyach-tsivilnih-obektiv-zrujnovanih-rosijskim-agresorom (дата зверення: 26.03.2024)
32. Слово і діло Скільки мостів та медустанов було зруйновано та відновлено під час великої війни URL:
<https://www.slovoidilo.ua/2024/03/26/infografika/suspilstvo/skilky-mostiv-ta-medustanov-bulo-zrujnovano-ta-vidnovleno-velykoyi-vijny> (дата зверення: 27.03.2024)
 33. Мінфін Державний борг України URL:
<https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> (дата зверення: 27.03.2024)
 34. Палінчак М.М., Микуланинець Р.В., Пащенко Т.А. ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МБРР ТА ЄБРР В УКРАЇНІ. Управління змінами та інновації. 2023. №7. С. 103-106.
 35. INTERNATIONAL MONETARY FUND. IMF CONDITIONALITY URL:
<https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2023/IMF-Conditionality> (accessed: 20.03.2024).
 36. Денисенко М. П., Бобровник А. В. Конкурентоспроможність України на міжнародному рівні. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. 2017, № 12. С. 4— 10.
 37. The World Bank Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/03/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment> (accessed: 25.03.2024).
 38. National Bank of Ukraine Cooperation with international financial institutions URL: <https://bank.gov.ua/en/about/international/financial-institutions> (accessed: 25.03.2024).
 39. Sobel M. CSIS The IMF and Ukraine URL: <https://www.csis.org/analysis/imf-and-ukraine> (accessed: 28.03.2024).
 40. Robert Kahn COUNCIL FOREIGN RELATIONS Ukraine's IMF Program Sets Stage for Debt Restructuring URL: <https://www.cfr.org/blog/ukraines-imf-program-sets-stage-debt-restructuring> (accessed: 28.03.2024)

Короткий звіт подібності

Ім'я користувача:
Міжнародної торгівлі і маркетингу Сандул Марія

ID перевірки:
1016297898

Дата перевірки:
30.05.2024 07:56:32 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
30.05.2024 07:58:37 EEST

ID користувача:
100005724

Назва документа: Гладун А.М. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями у конте...

Кількість сторінок: 50 Кількість слів: 11923 Кількість символів: 91723 Розмір файлу: 190.38 KB ID файлу: 1016093048

11.1%

Схожість

Найбільша схожість: 1.95% з Інтернет-джерелом (<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099062823034041908/p..>

9.3% Джерела з Інтернету	271	Сторінка 52
5.9% Джерела з Бібліотеки	313	Сторінка 55

0% Цитат

- Вилучення цитат вимкнене
- Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%

Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи	2
------------------	---